

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

JAG GJORDE DÅLIGA SAKER FÖR ATT ÖVERLEVA

**En kritisk diskursanalys av medias porträttering av
marockanska gatubarn.**

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

Termin 6 HT 17

Författare: Samantha Foran Sanchez

Handledare: Evelyn Khoo

Abstract

Syftet med studien var att undersöka kvällsmedias porträttering av marockanska gatubarn. Kvällsmedierna som undersöktes är Aftonbladet och Expressen. Syftet var att ta reda på vilka porträtteringar medierna framställer och vilka diskurser som kunde urskiljas. Studien fokuserar även på att analysera diskurserna om marockanska gatubarn med kritiskt teoretiska perspektiv. Det empiriska materialet utgjordes av 7 nyhetsartiklar från 2015-2017. Jag använde mig av kritisk diskursanalys och en tredimensionell modell baserad på Fairclough (2003) för att analysera texterna. De teorier och begrepp jag har använt mig av är socialkonstruktion, sociala problem, stigma, diskursanalys, makt och postkolonial teori. I analysen har jag även inkluderat jämförelser med den tidigare forskningen som har gjorts om medias framställning av olika etniciteter. Min studie visade att Aftonbladet och Expressen porträtterar de marockanska gatubarnen främst som kriminella, missbrukare, offer och som besvärliga. De negativa porträtteringarna visar att medier fortsätter reproducera stigmatiserade diskurser av invandrargrupper i medier, detta tyder även på en maktojämlikhet. Marockanska gatubarn porträtteras i media utan en bakgrundsbeskrivning till varför de migrerar som i första hand beror på strukturella och historiska samband.

Nyckelord: kritisk diskursanalys, migration, asyl, marockanska gatubarn, postkolonial teori

Förord

Jag vill tacka min handledare Evelyn Khoo för bra vägledning och värdefulla synpunkter.

Innehållsförteckning

Inledning	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar.....	2
1.3 Förförståelse	2
1.4 Studiens relevans för socialt arbete	3
1.5 Disposition	3
2 Bakgrund	4
2.1 Myndigheter	4
Socialtjänsten.....	4
Migrationsverket.....	4
Polisen	5
Frivilligorganisationer	5
2.2 Barn och migration.....	5
Ensamkommande barn	5
Barn som avviker och ensamkommande barn utanför statistiken	6
Marockanska barn och unga i Sverige.....	7
Definition av gatubarn	8
Marockanska barn i media under 2015-2017	8
Medias makt	9
3 Tidigare studier.....	10
3.1 Internationell forskning	10
Medias framställning av invandrare och dess konsekvenser.....	11
3.2 Svensk forskning	12
Sammanfattning.....	14
4 Teoretiska utgångspunkter.....	15
4.1 Socialkonstruktionism	15
4.2 Sociala problem	16
4.3 Stigma.....	17
4.4 Diskursanalys som teori	18
4.5 Makt.....	19
4.6 Postkolonial teori:.....	20
Sammanfattning.....	21
5 Metod.....	22
5.1 Metodansats.....	22

5.2	Diskursanalys och kritisk diskursanalys	23
5.3	Urval och avgränsning	25
5.4	Analysprocessen.....	27
5.5	Validitet och reliabilitet.....	29
5.6	Etiska reflektioner	30
6.	Empiri och analys	32
6.1	Hur porträtteras marockanska gatubarn i artiklarna?	32
	Marockanska barn som kriminella	33
	Missbrukare	39
	Offer	41
	Besvärliga	44
6.2	Vilka diskurser om marockanska gatubarn kan urskiljas?	46
6.3	Hur kan vi förstå den porträtteringen som kommer fram utifrån ett kritiskt teoretiskt perspektiv?	48
7	Slutsats och diskussion	51
	Referenslista.....	55
	Empiriskt material.....	59

Inledning

Nyhetsmedierna finns ständigt runt omkring oss i form av radio, tv, dagstidningar, sociala medier och kvällstidningar. Medias utsända information påverkar inte bara mediekonsumenterna och medierna själva, det påverkar även hela samhällets verklighetsföreställningar, åsikter och handlingar (Strömbäck, 2009). I hela västvärlden framställer nyhetsmedier stereotypa och negativa konstruktioner av invandrare (Löwander, 1998:91).

Barn och unga som migrerar till andra länder för att få ett bättre liv har med det postkoloniala att göra, länder som tillhör diskursen Västvärlden har på grund av kolonialismen blivit de ekonomiskt dominerande områden i världen. Människor som migrerar till andra länder är inget stort nytt fenomen, det är något som förekommit sedan flera hundra år tillbaka. Människor från utsatta länder hittar vägar in till det ”stängda” Europa på många olika sätt. Marockanska gatubarn söker ett bättre liv i Sverige men de får sällan asyl då de enligt svenska myndigheter inte räknas som asylskäl att vara från ett fattigt land och vara gatubarn i hemlandet. Sverige kan dock inte utvisa eller avvisa dem på grund av att de oftast saknar ogiltiga ID-handlingar. De är oftast inte folkbokförda i Marocko vilket har gjort det svårt för svenska myndigheter att skicka dem tillbaka till Marocko. I hemlandet har de levt ett fattigt liv och många kommer redan från ett utsatt liv som gatubarn. I Sverige hamnar de i utsatta situationer igen genom att bo på gatan där de exponeras för droger, misshandel, kriminalitet och övergrepp. Marockanska barn beviljas sällan asyl i större utsträckning än andra ensamkommande barn från andra länder. Av de marockanska gatubarnen är pojkar en överrepresenterad grupp (Länsstyrelsen, 2016).

De marockanska gatubarnen i Sverige har varit mycket uppmärksammade i media sedan 2015. Min utgångspunkt är att belysa hur medier porträtterar marockanska gatubarn därför att mediernas utsända information till mediekonsumenterna kan påverka samhällets åsikter och handlingar mot de marockanska barn och unga i Sverige. Under 2013-2015 ökade asylansökningarna från marockanska barn då totalt 842 marockanska barn sökte asyl i Sverige. Många placerades på HVB-boenden och familjehem, andra hamnade hos kompisar/bekanta eller ute på gatan. Migrationen av de marockanska barnen i Sverige började då uppmärksammas

mycket i media. I min studie har jag valt att göra en kritisk diskursanalys om porträttering av marockanska gatubarn i nyhetsartiklar från Aftonbladet och Expressen publicerade under 2015-2017. Gatubarnens bakgrund och historia uppmärksammas inte i media såsom de negativa porträtteringarna gör, därför har min avsikt även varit att belysa porträtteringarna av gatubarnen utifrån ett kritiskt teoretiskt perspektiv.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att synliggöra och problematisera hur bilden av marockanska gatubarn porträtteras i ett urval från kvällspressen över tidsperioden 2015-2017. Studien kommer även fokusera på vilka diskurser om marockanska gatubarn som kan urskiljas i porträttering och analysera diskurserna med kritisk teoretiska perspektiv.

1.2 Frågeställningar

1. Hur porträtteras marockanska gatubarn i artiklarna i Aftonbladet och Expressen?
2. Vilka diskurser om marockanska gatubarn kan urskiljas?
3. Hur kan man förstå de porträtteringar som framställs utifrån ett kritiskt teoretiskt perspektiv?

1.3 Förförståelse

Som socionomstudent får jag lära mig att undersöka hur sociala problem uppkommer och hur de kan förebyggas och åtgärdas. Under utbildningen har vi även lärt oss att ha ett kritiskt förhållningssätt till olika maktstrukturer och stereotypa bilder av minoritetsgrupper. Vi lär oss om etnicitet, kategoriseringar och stigma, det är även begrepp som är centrala i denna studie. Sedan ett år tillbaka har jag även arbetat med ensamkommande barn och några av dem var från Marocko, de har berättat om sina bakgrunder och jag har även pratat mycket med dem när de får reda på att de inte får stanna i Sverige.

Som bosatt i Sverige tar jag, som majoriteten av den svenska befolkningen, del av medier på ett eller annat sätt tack vare internet, smartphones och sociala medier. Nästan alla människor jag känner blir påverkade av nyhetsartiklar som delas på

medier och på det sättet skaffar sig en uppfattning om olika fenomen. Därför anser jag att det är viktigt att uppmärksamma vilka attityder medier skapar av olika sociala fenomen.

1.4 Studiens relevans för socialt arbete

Socialarbetare är på många sätt inkluderade i att arbeta med de marockanska gatubarnen. Barnen kommer i kontakt med socialarbetare på många sätt, på HVB-boenden, socialtjänsten, Migrationsverket eller andra arbetsplatser som arbetar med ensamkommande och utsatta barn. Avsikten med min studie är att problematisera medias porträttering av marockanska barn och unga eftersom diskursens form kan inverka negativt på föreställningar av den valda gruppen, både i yrkesverksamma kretsar och av resten av samhället. Det är viktigt som socialarbetare att ställa sig kritisk till olika maktstrukturer och stigmatiserande författningar om grupper. De barn och unga från Marocko kan inte försvara sig själva och den enda bilden som framställs av dem är den av media. Är majoriteten av det som skrivs av medierna negativa artiklar relaterade till brott och droger är det också den uppfattningen människor kommer få av de marockanska barnen. Sahlin (2013) menar att forskning om sociala problem och hur de konstrueras kan till exempel bidra till ett mer reflexivt och ödmjukt förhållningssätt hos socialarbetare och andra som arbetar med människor.

1.5 Disposition

Uppsatsen inleds med introduktionsavsnitt där studiens syfte, frågeställningar och relevans för socialt arbete presenteras. Efter introduktionen kommer bakgrundsinformation som lyfter myndigheter som kommer i kontakt med de marockanska gatubarnens. Jag kommer även presentera bilden av ensamkommande barn, marockanska barn samt en kort beskrivning av medias makt i samhället. Jag presenterar därefter i avsnitt 3 tidigare forskning där jag valt att inkludera både svensk och internationell forskning. I kapitel 4 tar jag upp de teorier och begrepp jag valt att använda mig av i min undersökning: socialkonstruktion, sociala problem, diskursanalys, stigma, makt och postkolonial teori. I metodavsnittet på avsnitt 5 redogör jag för tillvägagångssättet och urvalet samt analysmetoderna diskursanalys och kritisk diskursanalys. I avsnitt 6 presenterar jag empirin och

kopplar den till mitt syfte och till studiens frågeställningar. Därefter kommer slutdiskussion om studien, där jag även tar upp studiens svagheter och framtida forskningsförslag.

2 Bakgrund

I detta avsnitt är syftet att ge en sammanfattad kontext av de marockanska barnens situation i Sverige. Jag beskriver först myndigheters roll i arbetet med marockanska barn, det är viktigt att förstå olika aktörers arbete med marockanska barn för att försöka få en heltäckande bild av gatubarnens situation i Sverige. De myndigheter och organisationer jag har valt att presentera är Migrationsverket, Socialtjänsten, Polisen och frivillighetsorganisationer. Därefter förklarar jag även begreppen "ensamkommande barn", "avvikande barn", "barn som försvinner". Jag kommer också ge en bild av marockanska barn och unga i Sverige. Medias inflytande på mediakonsumenterna och allmänheten kommer belysas därefter.

2.1 Myndigheter

Socialtjänsten

Socialtjänsten är en social verksamhet i kommunal regi enligt Socialtjänstlagen (2001:453). Socialtjänsten hjälper ensamkommande barn tills att de fyller 18 år, om det finns vårdbehov kan de få hjälp tills de fyller 21 år (Leander, 2016).

Socialtjänsten får kontakt med de marockanska gatubarnen genom att exempelvis Polisen griper en ungdom och sedan tar med en ungdom till ett socialkontor.

Eftersom socialtjänsten har ett ansvar att ta hand om barn som far illa placerar de barn som Polisen har gripit på något akuthem som exempelvis ett asylboende.

Därefter planerar socialtjänsten vilken bosättningsplats ungdomen ska placeras på. Det kan vara ett hem enligt LVU eller ett SIS-boende men de flesta placeringarna görs på HVB-hem. På SIS-boenden kan barnen hållas inlåsta mot sin vilja (Leander, 2016).

Migrationsverket

Migrationsverket är enligt NE (2017) en central förvaltningsmyndighet som behandlar utlännings-, flyktnings-, invandrings-, återvandrings-, och medborgarskapsfrågor. Det är migrationsverket som ansvarar för mottagandet av de ensamkommande barnen som marockanska barn, de ska ta emot och pröva barnens

asylansökan. Migrationsverket ansvarar för att barnen ska få tilldelat en vistelsekommun, samt teckna avtal och samarbeta med de kommuner som tar emot barnen (Elmeroth & Häge, 2016). Andra aktörer som är viktiga i samtal med Migrationsverket och ensamkommande barn är barnets juridiska ombud och barnets goda man (Länsstyrelsen, 2016)

Polisen

Polisen har haft en central roll i arbetet med marockanska gatubarn, t.ex. vid gränsövergångar, vid in-och utresa samt om barnet begår brott eller blir utsatt för brott. Enligt NE (2017) är polisens huvuduppgifter att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt bekämpa brottslighet i Sverige. Migrationsverket kan ibland lämna över ärenden till polisen, t.ex. när det handlar om en person som får avslag på sin ansökan men inte lämnar landet. Polisen tar även hand om de efterlysta barn som försvinner och ansvarar för utredningen. Det är även poliser som träffar på de marockanska gatubarnen i riskfyllda miljöer. Polisens uppgift är också att köra de marockanska gatubarnen till socialtjänsten eller socialjouren (Länsstyrelsen, 2016).

Frivilligorganisationer

De som är papperslösa får inte lov att arbeta, vilket gör dem beroende av gåvor från exempelvis frivilligorganisationer (Länsstyrelsen, 2016). Det är enligt Elmeroth & Häge (2016) inte olagligt att hjälpa gömda flyktingar så länge det inte sker för ekonomisk vinning. Många frivillighetsorganisationer har gjort mycket för de marockanska gatubarnen. Några av de som jobbar med det är: Barnrättsbyrån, Rädda Barnen, Röda Korset, Skyddsvärnet och Stadsmissionerna.

Frivilligorganisationer utför enligt NE (2017) direkta hjälpinsatser. Deras mål brukar vara att inrikta sig på ökad välfärd för individer och grupper (ibid, 2017).

2.2 Barn och migration

Ensamkommande barn

Enligt 1 § femte stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA, betecknas ensamkommande barn som personer under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare. Enligt lag (1994:137) om mottagande av

asylsökande är de bestämmelserna tillämpliga endast så länge barnet är att anse som ensamkommande.

När de ensamkommande barnen kommer till Sverige ska de enligt lag ha en god man som ska ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter (Lag 2005:429). Barnens asylskäl bedöms på samma sätt som vuxna asylsökande men med iakttagande av barnkonventionen (Elmeroth & Häge, 2016). Barnkonventionen är en samling regler för att skydda världens barn (NE, 2017). De barn som söker asyl och får avslag i sin ansökan ska enligt rådande regler endast få återvända till länder där de kan garanteras säkerhet och skydd. Ensamkommande barn får aldrig placeras i fängelse, om de placeras i förvar är det endast under exceptionella omständigheter (Unicef, 2009).

En förklaring till varför barn migrerar är ekonomiska och strukturella skillnader, ojämlikheter i världen samt politisk instabilitet. Många barn och unga skiljs från sina föräldrar när de migrerar, de söker en trygg plats och hoppas på att få ett bättre liv bort från ett tragiskt öde i sina hemländer (Munier, et.al, 2013). Brendler-Lindqvist & Larsson (2004) framhåller att asyltiden är en mycket kritisk tid för ensamkommande barn. De beskriver det som en desorienteringsfas då de befinner sig i ett nytt land med ett främmande språk, kultur, regler och livsstil. De barnen i asylsökningens process lever i ovisshet, ofta en lång period, angående om de får stanna kvar i Sverige (Brendler-Lindqvist & Larsson, 2004). När asylsökande barn fyller 18 år räknas de som vuxna och får inte längre stöd av de särskilda mottagningshemmen, enligt Leander (2016) hinner många av dem inte få asyl innan de tvingas flytta, vid vårdbehov kan de dock fortsätta få stöd tills att de fyller 21 år.

Barn som avviker och ensamkommande barn utanför statistiken

De ensamkommande barn som kallas för "barn som har avvikit" är främst de barn som rymmer eller lämnar till exempel HVB-hem (Hem för vård eller boende). Det finns de barn som benämns som "barn som försvunnit" och de är barn som först avvikit och sen inte kommit tillbaka och försvinner från systemet. Det finns även de barn som inte söker asyl och inte finns registrerade i Sverige trots att de bor i landet. De är de barn som håller sig undan myndigheterna (Brendler-Lindqvist & Larsson, 2004) som många marockanska gatubarn gör. De barn som får avslag på sin asylansökan skickas tillbaka till sina hemländer eller stannar kvar och gömmer

sig, de som stannar kvar kallas för papperslösa barn eller illegala vuxna (Elmeroth & Häge, 2016). Enligt en rapport från Socialstyrelsen skiljer man på passiva och aktiva gömda ensamkommande barn. De passivt gömda är de som tror att de kommer få ett positivt besked i sin asylansökan, får avslag och blir tvungen att gömma sig hos vänner och släktingar (ibid, 2016). De aktiva gömda vet redan att de kommer få avslag och har därför hunnit planera ett gömt liv (Elmeroth & Häge, 2016). De finns fler anledningar till att barn söker asyl men sedan försvinner, en anledning till detta kan vara att de har hamnat hos polisen på grund av utfört brott eller att de blivit utsatta för brott. (Munier, et.al, 2013). Olika anledningar till att ensamkommande barn avviker är att barnet vill till en annan kommun, barnet känner misstro/rädsla för myndigheter och att barnet inte haft någon avsikt att söka asyl (Länsstyrelsen, 2016). Många barn som hamnar i små kommuner avviker eftersom de vill till storstäderna. De finns de barn som avviker men återupptar sin asylprocess, de är enligt statistik oftast flickor (ibid, 2016). Enligt Migrationsverket (2017) har det 593 barn sökt asyl i Sverige under 2017. Totalt är det 17 054 asylsökande barn i Migrationsverkets mottagningssystem. Kunskapen om de barn som avviker är begränsad men siffror av Länsstyrelsen (2016) visar att i maj 2016 var 1826 barn registrerade som avvika. Sverige har fått mycket kritik av FN om de stora siffrorna av ensamkommande barn som avviker (Länsstyrelsen, 2016).

Marockanska barn och unga i Sverige

Totalt var det 101 ensamkommande barn från Marocko sökte asyl i Sverige 2017 (Migrationsverket, 2017). Enligt en rapport från Migrationsverket (2013) emigrerar barnen från Marocko på grund av ekonomiska skäl och de kommer oftast från en fattig och utsatt bakgrund. Utresan från Marocko till Sverige är ofta en lång och farlig resa och den sker illegalt. Ett vanligt sätt för de att ta sig till Europa är genom att klamra sig fast på lastbilar som ska över till Spanien med färjor, de mutar lastbilschaufförer på olika sätt för att inte bli avslöjade (Wagner, 2017).

Marockanska barn är en av de största medborgarskapsgrupperna som avviker i Sverige. Av de marockanska barn som kommer till Sverige är det få som får bifall på sin ansökan (Länsstyrelsen, 2016). Många marockanska barn har uppgett att de inte kan återvända till Marocko dels för att de lämnat landet för att få pengar till sin familj, dels för skammen om att komma tillbaka utan att ha uppnått någonting (Länsstyrelsen, 2016). Länsstyrelsen uppger att det är omöjligt för Migrationsverket

att utvisa de personer som fått beslut om avvísning eftersom många av dem är papperslösa, det innebär att de varken kan få uppehållstillstånd eller skickas tillbaka till Marocko.

Situationen de marockanska barnen befinner sig har bidragit till att många av dem har bosatt sig på gator i storstäder som Göteborg och Stockholm (Länsstyrelsen, 2016). Enligt en intervju med statssekreterare Ann Linde av Barnrättsbyrån (2016) framfördes det att Sverige i framtiden inte skulle vara i stånd att kunna verkställa utvisningar av de Marockanska gatubarnen som fått avslag på sina asylsökningar. Barnrättsbyrån (2016) uppger även att de marockaner som kommit till Sverige och sökt asyl för några år sen nu är vuxna. När de är vuxna försvinner all hjälp från myndigheter som ger dem trygghet. Det har visat sig att många marockaner som inte får stöd av samhället väljer att leva sitt liv på gatan, istället för att vänta på utvisning i en flyktingförläggning eller i ett boende de själva ordnat (Barnrättsbyrån, 2016).

Definition av gatubarn

Enligt NE (2017) är gatubarn minderåriga som lever i storstäder. De beskrivs som barn som blivit övergivna eller barn som flytt från vårdnadshavare/föräldrar. Unicef (2017) beskriver att det finns många risker med livet som gatubarn. De är oftast utsatta för våld men även exponerade för sjukdomar, droger, kriminalitet och prostitution. Barnen är en produkt av fattigdom, social misär, svagt socialt skyddsnät samt brist på utbildning och möjligheter (Unicef, 2017). Barnen blir på ett sätt beroende av att leva på gatan då de utvecklar olika färdigheter, det är också en utväg från ansvar. Migrationsverket (2017) menar att det är därför många barn som lever på gatan har svårt att återintegrera sig i samhället.

Marockanska barn i media under 2015-2017

Marockanska barns situation har blivit mycket uppmärksammat i media sedan 2015 trots att de första marockanska barnen anlände i stor skala 2012 (Barnrättsbyrån, 2016). De stora nyhetsmedierna har rapporterat vid upprepade tillfällen sedan 2015 om fenomenet "Marockanska gatubarn". Nyhetsmedierna visar mycket unga barn samt ungdomar från Marocko som begår brott, tar droger och lever sina liv på gatan (se exempelvis Expressen 2017-01-21). Vintern 2016 skrev medierna om olika fall av våld och sexuella övergrepp som kopplades till de marockanska barnen

(Barnrättsbyrån, 2016). Det diskuteras även bland politiker i media vad staten ska ta sig till med de barnen då de inte tas emot i Marocko (se exempelvis Aftonbladet 2016-05-13). Det har även skrivits många debatter och krönikor om ämnet. Det debatteras om de marockanska gatubarnen ska "låsas" in på SIS-hem. I mars 2017 släpptes även en bok av journalisten Katia Wagner (se boken Pojkarna och de ensamma poliserna) som handlar om marockanska gatubarn i Sverige och deras bakgrund.

Medias makt

Nohrstedt & Camauër (2006) beskriver media som en viktig källa till vår faktakunskap och tolkningar av verkligheten. Kamali et.al (2006) menar att media är det tredje maktcentret i Sverige och har stort inflytande på befolkningen. Människor får en föreställning om vad som är normalt och onormalt, möjligt och orealistiskt via nyhetsmedier. Medierna är en ganska stor bidragande faktor till föreställningar om det normala "Vi" och det avvikande "De" vilket inom diskurser om invandring reproducerar etniska hierarkier (Kamali, et.al, 2006). Invandrargrupper får egenskaper tilldelade till sig eftersom de förekommer i nyheterna i samband med våld, terror och förtryck där de ofta är förövare (Brune, 1998:9) vilket skapar negativa attityder mot dem.

Brune (1998:9) framhåller att invandrare och flyktingar är representerade i media som föremål för politiska och administrativa åtgärder. I media är begreppet "invandrare" laddat med annorlundaskap och med särskilda diskurser som väcker särskilda associationer. Brune (1998) lyfter även upp att media väljer att ta upp mildare brott som snatterier och mindre våldsbrott i större skala om de har utförts av flyktingar. Även om nyhetsartiklar inte tillskriver invandrare direkt negativa individegenskaper, kan de föga samman tecken som skapar negativa attityder hos mediekonsumenterna gentemot invandrare. Brune (2006) förklarar att nyhetsmedier över tid har skapat "invandrare" som en speciell kategori människor. Nyheter som tillskriver negativa kategorier mot invandrargrupper påverkar vår uppfattning, förståelse och kunskap om dem. Kategoriseringar som media exponerar för mediekonsumenterna skapar normer kring vad som anses vara rätt och fel (Johansson, 2006).

3 Tidigare studier

Jag kommer presentera en sammanfattning av forskningen som berör studiens ämne. Kritiska diskursanalyser av "Marockanska gatubarn" i en mediakontext och liknande hade jag svårt att hitta i både svensk och internationell forskning. Därför har jag valt att ta del av forskning som berör liknande ämnen som forskning kopplad till media, utsatta etniska minoritetsgrupper, diskriminering och diskurser. Jag har även inkluderat en rapport som beskriver de marockanska gatubarnens situation i Sverige. Jag har valt att ta med svensk och internationell forskning från tidigt 2000-tal till 2017. Jag kommer kortfattat att presentera de tidigare undersökningarnas syfte, vilket material de analyserade, hur de analyserades samt resultat som är av vikt för min undersökning. Därefter har jag gjort en sammanfattning på all tidigare forskning jag har valt att ta med.

3.1 Internationell forskning

Terrio (2004) undersöker de motsättningar som uppstod mellan representationen av rumänska migrerande barn i fransk media mellan 2000-2004. Syftet var att bland annat lyfta fram sårbarheten som var associerad med migration av ensamkommande "illegala" rumänska barn. I studien beskrivs de rumänska barnen som "ekonomiska invandrare", då de kom till Europa för att komma ifrån fattigdomen i Rumänien. Rumänien var mellan 2000-2004 inte en del av EU. Terrios studie centrerar sig på luckorna mellan officiella retoriska, rättsliga normer och rättslig praktik. De rumänska pojkarnas situation i Frankrike tvingande denna grupp till kriminell verksamhet på gator i storstäder som Paris, Lyon och Nice. Enligt Terrio (2004) började det 1997 när ett stort antal av ensamkommande rumänska pojkar, unga som tio år, var med om den största barnrättegången i nationen. De rumänska pojkarna greps, fängslades, anklagades, släpptes i avvaktan på rättegång och dömdes flera gånger med olika identiteter. De rumänska pojkarna var papperslösa och levde på gatan. Terrio (2004) beskriver att de rumänska pojkarna, på grund av sina livsvillkor och brist på hjälp av samhället och myndigheter började tigga, snatta och prostituera sig. Terrio (2004) problematiserar även medias roll som primärkälla angående de rumänska pojkarnas situation. Det var snabba förändringarna i lagen om illegal migration som media var med och påverkade med de framställda konstruktionerna om de

rumänska pojkarna. Terrio (2004) antyder därför att innehållet i rapporterna på nationella dagstidningar över det politiska spektret bör granskas kritiskt, eftersom rapportering om viktiga sociala frågor som exempelvis brottlighet och migration, påverkar lagstiftningen och indirekt rättslig praxis vid domstolarna. De rumänska barnen som beskrevs i fransk media ingick i en högt laddad politisk kontext som handlade om olaglig invandring (Terrio, 2004).

En annan studie som liknar Terrios (2004) är en studie utförd av Cheregi (2015) som även behandlar diskurser av rumänska migranter i media. Studien undersöker brittisk media och fokuserar på diskurser i brittiska nyhetsartiklar som är kritiska till migrationen av rumänska invandrare. Studien undersöker stereotypa framställningar av rumänska migranter som; ”tiggare”, ”mördare”, ”kriminella”, ”bedragare” och ”korrupta”, syftet är att belysa hur dessa stereotypa beskrivningar påverkar rumänska migranternas rykten i andra länder. Cheregi (2015) har undersökt 271 nyhetsartiklar i de tre mest lästa nyhetstidningarna i Storbritannien (The Guardian, Daily Mail och The Independent) och artiklarna som studerades är från januari 2013-mars 2014. I Cheregis slutsats framgår det att medierna utgår från polariseringen mellan "Us" (de brittiska medborgarna) och "Them" (de rumänska invandrarna), ett så kallat "Vi och De", vilket skapar en polarisering mellan grupperna. De ramar och kategoriseringar som den brittiska pressen använder för att tala om rumänsk invandring kan definiera den offentliga synen på rumänska migranter. I studiens resultat belyser Cheregi (2015) att brittisk press talade om de rumänska migranterna i termer som handlar om tiggeri, brott och negativa ekonomiska konsekvenser för landet. Cheregi förklarar i slutsatsen att när pressen nämner de rumänska migranterna i negativa diskurser får pressen den privata frågan om rumänska migranter att interagera med den offentliga frågan om rumänska invandrare, vilket skapar stigmatisering kring dem.

Medias framställning av invandrare och dess konsekvenser

Kamenova (2014) skriver i sin artikel om hur diskurser om invandrare i media speglar och påverkar samhällets tolerans mot dem. Kamenovas undersökning genomförs med en diskursanalys av nyhetsartiklar som handlar om syriska flyktingar i Bulgarien, samt en diskursanalys av invandrare i en stor fransk

tidning. Kamenova förklarar att medias kapacitet att skapa kraftfulla bilder som påverkar mediekonsumenternas och samhällets tänkande och undermedvetna är viktiga att problematisera, särskilt med ”Vi och De”-perspektivet. Framställningar av invandrare i negativa diskurser både med ord text skapar en rädsla för ”de Andra”. I slutsatsen hävdar Kamenova (2012) att medias förmåga att skapa kraftfulla bilder rör inte bara det logiska tänkandet men också den kollektiva medvetenheten hos människor.

Schemer (2012) har i en studie från Schweiz undersökt medias inflytande på stereotypiska attityder mot invandrare under en politisk kampanj. Som analysmetod har Schemer kombinerat en innehållsanalys men en panelundersökning. I resultatet presenterar Schemer att en negativ porträttering av invandrare i media skapade negativa stereotypiska attityder hos allmänheten under kampanjtiden. Schemer (2012) förklarar även att de som påverkades mest av de positiva och negativa berättelserna om invandrare under kampanjen var människor med låg kunskap om invandrare. De som var välinformerade om ämnet var resistent mot framställningen i media om invandrare. Schemer (2012) hänvisar till tidigare studier som använt sig av innehållsanalys i nyheter och förklarar att minoriteter framställs i negativa roller som är förknippade med sociala problem som brott och terrorism. Schemer (2012) lyfter även upp i sitt avsnitt om tidigare forskning att negativa skildringar i media om invandrare kan leda till negativa attityder hos allmänheten mot invandrargrupper. Det framkom i studien att till skillnad från vardagsnyheter, så är medias påverkan på rasistiska attityder mer benägna att ske i en politisk kampanjkontext som behandlar invandrarfrågor. Schemer (2012) påvisar inte bara att negativa framställningar av invandrare inte bara ökar stereotypa attityder mot dem, det framgår även att positiva nyheter dämpade de negativa stereotypa attityderna.

3.2 Svensk forskning

Boréus (2005) har genom en analys av texter utvecklat begreppet diskursdiskriminering. I artikeln tar hon upp konsekvenserna av kategorisering av människor och menar att det är en förutsättning för diskursiv diskriminering. Skillnader mellan olika kategorier skapar en ”Vi” och ”De”-logik, där ”De” blir diskriminerade. Boréus studie är baserad på ett antal empiriska studier av

diskrimineringsprocesser i Sverige de senaste 75 åren. Syftet var att studera hur personer som benämns som invandrare omtalades i svenska valrörelser i slutet av 1900-talet och början av 2000-talet. Det gjorde hon genom att analysera riksdagstryck, valmanifest och uppslagsverk. I artikeln förklarar hon att studier om diskursiv diskriminering som riktas mot invandrare i modern svensk debatt saknas. Boréus konstaterar att för att förstå diskursen på ett semantiskt plan är det viktigt att man håller sig inom diskursens tolkningsramar när man analyserar texter. Hon betonar att diskriminering som tar sig språkliga uttryck är en viktig del av diskriminerande praktiker i olika samhällen (Boréus, 2005).

Leander (2016) från Barnrättsbyrån har skrivit en rapport om de ensamkommande marockanska barnens situation i Sverige. Rapporten är ur ett juridisk och socialt perspektiv och består av intervjuer med Polisen, Migrationsverket, tjänstemän och Socialtjänsten. Rapporten undersöker även hur myndigheter i Sverige ser på hur att kriminaliteten bland marockanerna i Sverige ökar. Rapportens geografiska avgränsning sträcker sig inom Sverige men främst Stockholm eftersom det är där de marockanska barnen bosätter sig i större grad. I intervjuerna som utförs i studien framkommer det hur ensamkommande barn från Marocko lever i Stockholms gator i mycket riskabla förhållanden. I rapporten beskriver Leander hur de flesta marockanska barnen saknar asyl i Sverige, att de tidigare levt som gatubarn hemma i Marocko. De beskrivs som mycket utsatta då många av dem har ett drogberoende samt en stor misstro mot vuxna och myndigheter.

Leander (2016) förklarar att många av de marockanska barnen avviker från sina HVB-hem och lever på gatan. De kan inte utvisas till Marocko då de inte har några ID-handlingar. Anledningen till att de marockanska barnen hamnar i utsatta livssituationer på gatan är att de inte ser någon mening med att sluta leva en kriminell livsstil då de vet att de inte får stanna i Sverige. Det framkommer att även de som tar sig an hjälpen som svenska myndigheter och organisationer erbjuder så småningom också hamnar i lika utsatt livssituation som tiden innan de kom till Sverige. Rapporten fokuserar på myndigheterna som arbetar med att hjälpa de marockanska barn, ungdomar och unga vuxna. Det framkommer i rapporten att många av de ensamkommande barn som har kommit till Sverige är vuxna och kan inte få hjälp av organisationer som riktar sig på att hjälpa barn. För

att kunna lösa det säger en person från Migrationsverket i intervjun att de letar efter organisationer som riktar sig på att hjälpa vuxna marockaner att återvända till Marocko. Leander (2016) påpekar dock att det är något som hänger i luften och att många av ungdomar från Marocko då ser livet på gatan som den enda rimliga utväg de kan ta och att åtgärder som utförs idag för de ensamkommande från Marocko inte är tillräckliga.

Brune (2006) har skrivit om mediernas skapande av ”Vi och De”. Syftet med Brunnes artikel var att presentera en temperaturmätning tre stora svenska tidningar: Dagens Nyheter, Sydsvenska Dagbladet och Aftonbladet. Brune studerade innehållet i de valda tidningarna under två veckor våren 2005. Syftet med Brunnes studie är även att visa hur medierna upprättar gränser mellan ”Vi” och ”De” och tekniker som lyfts fram i analysen som ”andrafiering” och ”diskriminering”. Det som undersöktes var former för uttryck för diskriminering och rasism, liksom former och uttryck för inkludering och antirasism. Brune (2006) har i sin artikel använt sig av tidigare forskning om svensk nyhetsjournalistik i frågor som berör invandrare, flyktingar och rasism. Som analysmetod har Brune (2006) använt sig av Kristinia Boréus begreppsapparat ”diskursiv diskriminering” för att undersöka på vilka sätt nyhetstexter kan sägas missgynna invandrargrupper. Brune beskriver att diskursiv diskriminering är när vissa grupper endast benämns i offentligheten i problematiska kontexter, detta gör att allmänheten associerar dessa grupper negativt. Resultatet visade att i de undersökta tidningarna som har hög status syns få tecken på att medierna tar ansvar för att gestalta Sverige som ett mångkulturellt land, Brune (2006) framför att de som är utlandsfödda inte syns men att de är överrepresenterade i brottsjournalistiken. Brune menar att i artiklar som berör brott så frodas stereotyper av ”de andra”. Vidare förklarar Brune att i brottsjournalistiken är polisernas journalisters huvudkälla, hon menar att det är problematiskt för den bilden ”Vi” får av Sverige som mångkulturellt samhälle kommer från polisiära verksamheter och brottsperspektiv (Brune, 2006).

Sammanfattning

Den tidigare forskningen som har gjorts visar att media skapar strukturer och hierarkier på hur vi ser på invandring i västerländska länder som Frankrike, Storbritannien och Sverige. Media styr vilka bilder som framställs av de grupper

som migrerar. Genom media får mediakonsumenterna information om dessa grupper som de skapar uppfattningar om. Den svenska forskningen om etniska grupper och hur media framställer dem visar att svenskar relaterar de negativa bilder de ser i media till dessa grupper samt att grupper som beskrivs som ”de Andra” oftast blir diskriminerade. Det framgick även att marockanska barn befinner sig i en mycket utsatt situation i Sverige. Trots att den tidigare forskningen jag framfört inte behandlar just marockanska barn i media med en diskursanalys har den varit till hjälp för att förstå medias inflytande på människor, samt hur negativa diskurser skapar negativa attityder hos samhället om etniska grupper. De studier som rapporterar om diskurser om invandrare där de framställs negativt visar alla på samma slutsats, samhällets åsikter om invandrare blir mer kritiska gentemot de genom dessa framställningar av media.

4 Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer jag presentera de teorier jag tänkt använda mig av.

Teorierna och begreppen jag kommer gå igenom är socialkonstruktion, sociala problem, stigma, makt, postkolonial teori och diskursanalys.

Socialkonstruktionismens roll i studien är att fungera som en vetenskapsteoretiskt ansats. Vad gäller diskursanalysen är min avsikt att ta upp den i teoridelen för en närmare introduktion till dess teoretiska utgångspunkter, min avsikt är att sedan redogöra för diskursanalysens tillvägagångsätt i metodavsnittet. Avslutningsvis kommer jag redovisa hur de valda teorierna relaterar till studiens ämne.

4.1 Socialkonstruktionism

Studiens utgångspunkt är att marockanska gatubarn är en social konstruktion.

Siffror och statistik finns om att det är mestadels pojkar som åker till Sverige från Marocko, många av dem söker asyl och får avslag. Istället för att bli tvingande att åka tillbaka till Marocko bestämmer sig vissa för att bo på gatan i svenska storstäder och försöka överleva där. Hur medier och andra maktcentrum konstruerar de som ”marockanska gatubarn” och som socialt problem är en social konstruktion. Medierna skapar en verklighet av marockanska gatubarn som socialt problem via språket i artiklarna (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Uppfattningen om sociala konstruktioner härrör från Berger & Luckman (1971) och är gemensamma eller delade uppfattningar om världen som människor bygger upp genom att samspela med varandra. Via språket konstruerar människors kunskap inom kulturella, historiska och lokala kontexter som används för att tolka sociala erfarenheter men också för att producera verklighet (Payne, 2008; Börjesson & Palmblad, 2007). Människor får till exempel kunskap om de marockanska gatubarnen genom medias sätt att porträttera barnen på ett visst sätt genom att använda sig ett visst språk när de talar om dem. Enligt Vivian Burr (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) finns det fyra premisser som binder ihop det socialkonstruktionistiska fältet. Den första är en kritisk inställning till självklar kunskap. Burr framhåller att det är genom kategorier som verkligheten blir tillgänglig, verkligheten är också en produkt av våra sätt att kategorisera världen. Burr lyfter även fram att människor är kulturella och historiska varelser vilket även formar vår kunskap på världen. Det innebär att våra världsbilder och identiteter är föränderliga över tid. Den tredje premissen belyser sociala processer, Burr menar att det är sociala processer som upprätthåller vårt sätt att uppfatta världen. Den fjärde och sista premissen lyfter sambandet mellan kunskap och social handling (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

4.2 Sociala problem

Enligt socialkonstruktionismen kan sociala problem uppstå när till exempel massmedia påstår något om ett socialt fenomen som marockanska gatubarn. Oftast behandlas sociala problem som något problematiskt som kräver sociala och politiska ingripanden (Payne, 2008). Massmedias negativa framställningar om exempelvis en grupp individer blir då så allmänt omfattande att det blir en slags verklighet för samhällsmedlemmarna (Payne, 2008). Det är inte ovanligt att etniska grupper betraktas som sociala problem i sig (Wikström, 2013:320).

Sahlin (2013) förklarar att sociala problem som konstrueras av forskning, medier och myndigheter har betydelse för hur människor tolkar sina egna bekymmer och svårigheter. Sahlin (2013) menar att sociala fenomen förändras i interaktion med omgivningens bilder och bemötanden samt hur de konstrueras. Hon uppmärksammar begrepp som "invandrare", "ungdomsbrottslingar" och menar att det är kategorier som förändras över tid och påverkar de kategoriserade individers liv (Sahlin, 2013).

Andersson & Swärd (2007) lyfter fram att sociala problem kan belysas på olika sätt, de menar att det är viktigt i forskning att belysa sociala problem från olika perspektiv. Meeuwisse & Swärd (2013) menar att det finns fyra typer av insatser för att förklara hur sociala problem uppstår. Den första beror enligt dem på den enskilda individens fria val och ovilja, den andra kan bero på genetiska och intellektuella brister. De resterande tre beror på samhällets och individens samspel med omgivningen. Meeuwisse & Swärd (2013) förklarar vidare att sociala problem uppstår på grund av ogynnsamma villkor för marginaliserade grupper i samhället. Ett liknande synsätt är att sociala problem uppstår på grund av samhällets struktur och normer. Lösningen för att förändra de sociala problem som nämns är till exempel att sätta in insatser för att förbättra marginaliserade gruppers villkor samt undersöka samspelet mellan individ och samhälle (Meeuwisse & Swärd, 2013)

4.3 Stigma

Stigma står för något ovanligt eller nedvärderande hos en person eller grupp och påverkar dennes status. Jag har valt begreppet i min studie för att studera marockanska gatubarn. Begreppet myntades av Goffman för att studera utsatta grupper (Scheff och Starrin, 2002). Goffman (1972) redogör för att det finns en risk i sociala situationer att vi tillgriper kategoriseringar som inte stämmer, vilket kan vara besvärligt för personen som blir stigmatiserad.

Goffman (1972) lyfter fram tre typer av stigma:

1. *Kroppsliga missbildningar.*
2. *Fläckar på den personliga karaktären.* Personliga karaktären sluter sig till egenskaper som uppfattas som viljesvaghet. Folk som sluter sig till sådana egenskaper gör det på grund av sitt förflutna.
3. *tribala stigmat.* Ras, nation och religion (Goffman, 1972:12).

Vidare refererar Scheff och Starrin (2002) till Goffman och menar att en person som är stigmatiserad är missaktad, misstrodd och till och med vanärad. Personer som blir stigmatiserade tar del av identitetsförställningar om dem som råder i samhället och lär sig att hen har ett visst stigma samt konsekvenser att leva som

stigmatiserad. Känslor av skam och förnedringar är vanliga och de bildar mönster som utgör grunden för dennes följande utveckling (Scheff och Starrin, 2002).

Människor som blir tilldelade ett stigma riskerar att känna ambivalens till sin identitet, jag-et upplevs som vilken människa som helst, men samtidigt annorlunda. Vi tillskriver människor olika stigmatiserade benämningar utan att veta vad det innebär för dessa människor, såsom att förklara en människa som underlägsen och som en fara för andra. Stigmatiseringen påverkar ~~de~~ inte bara på individens egen bild av sig själv utan också samhällets bild på individen (Goffman, 1972).

4.4 Diskursanalys som teori

Diskursanalys som teori anses vara en "konstitutiv (grundläggande) teori" men kan också ses som ett tillvägagångssätt där man analyserar texter. Diskursanalysen kan omfatta en syn på språk och språkanvändning som något som inte är neutralt (Bergström & Boréus, 2008). Med hjälp av diskurser kan vi avgränsa och utesluta i språket men även hjälpa oss att urskilja vad som är sant, relevant, rimligt och möjligt (Börjesson & Palmblad, 2007:10). Inom diskursanalys betraktas inte språket som något neutralt utan det färgar vårt tänkande och våra kunskaper (Winther Jørgensen och Phillips, 2000).

Det finns flera olika angreppssätt som tillhör diskursanalysen som rör epistemologi och ontologi (Bryman, 2011). Den ena är den anti-realistiska som förnekar att det finns en yttre verklighet som väntar på att få en slutgiltig beskrivning av forskarna. Den andra är den konstruktionistiska, där vikten läggs på att studera hur verkligheten formas och dess tolkningar av den (Bryman, 2011). Ett sätt att göra det på är att leta efter ett syfte som döljer sig bakom det sätt som något presenteras. Laclau och Mouffes diskursteori är enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000) den mest poststrukturalistiska teorin då utgångspunkten är att diskursen är en sluten enhet. De bygger upp teorin genom att föra samman marxismen som ger avstamp för det sociala och strukturalismen som erbjuder en teori om betydelse (Jørgensen och Phillips, 2000). En annan utgångspunkt i diskursanalys utformades av Fairclough, han såg diskursanalys som en form av social praxis för hur man talar och skriver (Winther Jørgensen och Phillips, 2000).

4.5 Makt

Begreppet makt kan innebära många olika saker som relationer eller händelser till exempel. Foucault har bidragit mycket till att påverka diskussionen kring makt, han redogör för att är makt ett förtryck, en begränsning och en produktiv kraft (Börjesson & Rehn, 2009). Maktutövning sker exempelvis genom språket som når till och blir betydelsefulla för människor som tar del av det (Payne, 2008). Foucault intresserade sig för samhällets sätt att kategorisera och konstruera avvikelser, samt för det systematiska uteslutandet av marginaliserade grupper (Sohlberg & Leiulfstrud, 2000:32). Börjesson & Rehn (2009) lyfter fram att Foucaults syn på makt är att alla människor är fångade i ett nätverk av makt. Vårt liv formas av normaliserande sanningar som skapas genom olika former av maktutövning. Foucault antyder att dessa sanningar är normaliserade eftersom människor med makt har beskrivit dem som konventionella sociala förväntningar (Payne, 2008).

Foucault förklarar även begreppet makt/kunskap som även är en av hans mest centrala insikter (Börjesson & Rehn, 2009). Han menade att det är omöjligt att inte tala om makt utan att tala om kunskap då de är så tätt kopplade med varandra. Med kunskapen får vi makt och genom att få makt kan man tala om kunskap (Börjesson & Rehn, 2009). Kunskapsuttalanden är enligt Foucault en del av en maktapparat gör kunskapen legitim, medan makttekniker handlar om att upprätta en kontroll över kunskapen (ibid, 2009). Foucault redogör vidare för att om vi människor ska förstå makten måste vi engagera oss i hur kunskapsregimer uppstår. Det är tack vare regimerna som olika former av makter skapas, vilket formar oss till kontrollerbara subjekt (ibid, 2009).

Börjesson & Rehn (2009) nämner även språkets makt och framhåller att det är hur vi förväntas att tala om saker i olika situationer. De beskriver att hur vi talar om andra människor är en slags makt, eftersom språket är fyllt med sociala kategorier. Sociala kategorier gör det enkelt för människor att diskriminera de man tillskriver vissa kategorier, eftersom med kategorier så kommer det med ett visst innehåll (ibid, 2009). Det är då till exempel inte ovanligt att man utsätter människor för en oönskad stereotypifiering. Innehållet i en social kategori kan bestå av beteenden, livsstilar, brister och defekter som har konsekvenser för både individen och politiken (ibid, 2009). Börjesson & Rehn (2009) påpekar även att hur man

definierar begrepp och kontrollerar hur språket används är en av de mer djupgående maktteknikerna. De nämner begreppet diskurs och hur vissa typer av diskussioner formas och disciplineras. En sådan liknelse är när pressen talar om marockanska gatubarn som brottsliga och farliga, det påverkar inte bara diskurserna utan även hur vi ser på alla marockaner samt möjligtvis andra etniska minoriteter (Börjesson & Rehn, 2009:18).

4.6 Postkolonial teori:

Postkolonial teori dekonstruerar dynamiken i maktstrukturer som har hållit de koloniserade i en lägre maktposition (Nair, 2013). Wikström (2013) förklarar att teorin är användbar inom ämnen som behandlar rasism, rasismens stereotyper och hur de bekämpas och upprätthålls. I forskning där rasism lyft används postkoloniala teorin för att bland annat belysa inkludering och exkludering (Wikström, 2013). Tillståndet efter kolonialiseringen, det postkoloniala, förklarar hur västvärlden har kommit att dominera. Wikström (2013) förklarar att västvärlden inte är ett specifikt geografiskt område utan mer en dominerande diskurs. Västvärlden som diskurs menar Wikström (2013:322) har legitimerat kolonialismens utnyttjande av stora delar av världen ekonomiskt, socialt och kulturellt.

Det är viktigt att förstå migrationen av de marockanska gatubarnen med postkolonial teori då Marocko har koloniserats av både Frankrike och Spanien, två länder som tillhör västvärlden. År 1956 blev Marocko en postkolonial stat och sedan dess har landet upplevt politisk turbulens och konflikter med grannländerna (NE, 2017). De marockanska gatubarnen har en bakgrund av en utsatt socioekonomisk situation. De hamnar på gatorna i marockanska storstäder på grund av fattigdom eller våld i hemmet och de väljer att migrera till Europa för att hitta arbete (LIFO, 2013).

Nair (2013) framhåller till exempel att postkolonial migration har bidragit till det fortsatta ekonomiska bemyndigandet i väst. Migration innebär när människor flyttar sig från sin bosättningsplats till en annan plats (Hoydan, 2010). För att studera migration med postkolonial teori fokuserar man på sociopolitiska frågor sedda ur de migrerades synvinkel och inte den privilegierades perspektiv som den

bosatta eller den etablerade. Den postkoloniala och migranten behöver inte nödvändigtvis vara fattig och utsatt men många studier om global fattigdom visar att det är så. Den ökade globaliseringen men även krig, förföljelse, fattigdom, naturkatastrofer har gjort att miljontals människor väljer att migrera till andra länder. Det är inte ovanligt att människor från fattigare områden i världen väljer att migrera till rikare områden i Västvärlden. Den ökade migrationen till Västvärlden har skapat många diskussioner om etnicitet, kultur och tillhörighet. Inom sociala problem som angår invandrare talas det om kulturkrockar, våld och kriminalitet och att dessa är egenskaper som de som migrerar har med sig (Wikström, 2013:322–325).

Teorier om representationen av ”de Andra” i postkoloniala analyser anser att hur en människa eller en grupp kategoriseras som ”de Andra” tar fasta på det som skiljer ”de Andra” från ”Oss/Vi” (Brune, 2004:26). Enligt Boréus (2004) är ”Vi” normkategorin och ”De andra” något som ”Vi” inte är. Dessa begrepp används för att beskriva indentitetsstrukturer som kan vara ojämlika, men som föreställningsvis skiljer sig åt och gör ”de Andra” underordnade (Brune, 2004:36).

Sammanfattning

Min avsikt är att förklara hur social konstruktion, sociala problem, stigma, diskursanalys, makt och postkolonial teori relaterar till varandra i denna studie. Målet är att med hjälp av dessa begrepp belysa hur sociala problem konstrueras i media, vilken makt media och språket har samt hur det påverkar stigmatiserade grupper. Diskursanalys kan relateras till makt enligt Bergström & Boréus (2012) då det språkliga mönstret sätter gränser för vårt sätt att tänka och handla. Enligt Börjesson & Rehn (2009) tar diskursanalytiskt förhållningssätt utgångspunkt i den språkliga vändningen, makt praktiseras alltså i hur berättelsen utformas. Genom att studera det språkliga mönstret i nyhetsartiklarna blir det möjligt att se hur makt praktiseras i dem. Bergström & Boréus (2012) lyfter även att diskursanalys är en utmärkt metod för att undersöka hur relationerna ser ut mellan diskurser och sociala strukturer och genom socialkonstruktionen blir det enklare att förstå hur exempelvis media skapar sociala problem genom att påstå något om sociala fenomen. När media skriver om marockanska gatubarn görs marockanska gatubarn till ett socialt problem som kräver sociala och politiska ingripanden (Sahlin, 2013).

Sammankopplingen av invandrargrupper som marockanska barn och brottslighet är enligt Wikström (2013) ett gammalt globalt fenomen. Begrepp som invandring och etnicitet har kommit att betraktas som sociala problem i sig och associeras ofta till struktur, våld och brottslighet. Det kan betraktas som dominerande diskurser (Wikström, 2013). Hur de marockanska gatubarnen benämns i media kan konstruera de som en stigmatiserad grupp, jag har därför även förklarat vilka konsekvenser stigmatisering har för dessa grupper. Jag nämnde exempelvis att en person som är stigmatiserad är missaktad, misstrodd och till och med vanärad, vilket kan liknas och jämföras med diskriminering, exkludering och rasism. Marockanska gatubarn är en etnisk minoritet och därför är postkolonial teori aktuell för denna studie. Med den postkoloniala teorin dekonstrueras maktstrukturer (Wikström, 2013) och med teorin kan vi lättare förstå varför de marockanska barnen blir konstruerade som en avvikande grupp. De befinner sig ett västerländsk vitt land där de är minoritet och ses som ”de Andra”.

5 Metod

I detta avsnitt om metod kommer jag redogöra för studiens metod och metodologiska överväganden som fördelar och begränsningar. I avsnittet kommer jag även presentera och redogöra för analysmetoden diskursanalys samt kritisk diskursanalys, studiens urvalsprocess, tillförlitlighet (reliabilitet och validitet) samt etiska överväganden.

5.1 Metodansats

I min studie har jag tänkt använda mig av en kvalitativ ansats och göra en kritisk diskursanalys av nyhetsartiklar. En kvalitativ ansats betonar ord och text i insamling och analys av data. Ansatsen är explorativ, fördelen med en sådan ansats är att det finns många sätt att samla in data på (David & Sutton, 2016). Urvalet består av sju nyhetsartiklar från två stora kvällstidningar, Aftonbladet och Expressen. Utgångspunkten med studien är att undersöka hur dessa nyhetsartiklar framställer bilden av de marockanska gatubarnen i Sverige. Uppsatsen fokuserar inte främst på vem som säger vad, fokus ligger på vad som sägs om marockanska gatubarn.

5.2 Diskursanalys och kritisk diskursanalys

Inom diskursanalysen försöker man inbegripa mångfald och mångtydighet i den språkliga representationen av *ett visst fenomen* i exempelvis en text. Enligt Foucault (Payne, 2008) är diskursanalys mer än bara en textanalys, man undersöker även sociala praktiker. Analysen kan användas för att kartlägga identitetsstrukturer där man till exempel kan integrera in frågor om makt (Payne, 2008). Bergström & Boréus (2012) förklarar att diskursanalyser ofta är inriktade på att studera makt då analysen belyser hur makt och hegemoni framträder i diskurser. Diskursanalysen erbjuder en möjlighet till en speciell och breddad form av textanalys, genom att man ser språk som något som bidrar till att forma verkligheten (Bergström & Boréus, 2012). När individer tillskriver en händelse en innebörd utgörs en diskurs, som är en social praktik genom vilka människor utövar makt i och något man kan förstå och reagera på (Payne, 2008).

Bergström & Boréus (2012) presenterar diskursbegreppet med hjälp av distinktionerna snäv och vid. Snäv definition fokuserar på språket och talet och inte sammanhanget det befinner sig i. Den definition jag valt att använda i min uppsats är en vid definition. Jag har valt att använda mig av en kritisk diskursanalys som förknippas med Fairclough och som är ett exempel på en vid definition (ibid, 2012). För Fairclough är diskurser en viktig form av social praktik därför att de reproducerar och förändrar kunskap, identiteter och sociala relationer (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Kritisk diskursanalys begränsar diskurser till språkliga praktiker samt konstruerar sociala identiteter och vidmakthåller sociala relationer, den bygger främst på Foucaults teorier och synsätt (Bergström & Boréus, 2012; Bryman, 2008). Genom att studera språket som maktresurs kopplar den kritiska diskursanalysen det till ideologi och sociokulturell förändring (Bryman, 2008). Som tillvägagångssätt hjälper analysen att utforska varför vissa meningar eller betydelser blir privilegierade eller tas för givna, medan andra marginaliseras. Genom att fråga sig "hur, varför och när?", kan man få en förklaring av vad som sker i exempelvis texter (Bryman, 2008).

En specifik analys av diskursföreteelse görs vanligtvis med hjälp av Faircloughs tredimensionella referensram där man studerar texten, diskursiva praktiken och den sociala praktiken. I textdimensionen studeras textens grammatiska struktur,

som vokabulär, grammatik och sammanhang, det som konstruerar diskurser och genrer lingvistiskt (Bryman, 2008; Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Fairclough (2003) presenterade två grammatiska begrepp för att analysera text; *transivitet* och *modalitet*. Transivitet innebär *hur händelser och processer förbinds* eller inte förbinds med subjekt och objekt. Analyser av modalitet innebär att man fokuserar på *olika sätt att uttrycka sig exempelvis om fenomenen och vilka konsekvenser de uttryck som väljs får*. De olika sätt som uttrycks är modaliteter där talaren förbinds på olika sätt med sitt påstående (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88).

Enligt Fairclough (ibid, 2008) använder olika diskurser olika former av modalitet. Winther Jørgensen & Phillips (2000) nämner massmedias utsända diskurser till mediekonsumenterna, de använder sig av kategoriska modaliteter och av objektiva modaliteter. En kategorisk och objektiv modalitet skulle exempelvis kunna vara "barnen är aggressiva". Fairclough nämner även subjektiva modaliteter, som exempelvis formuleras på detta sätt: "vi anser att barnen är aggressiva" (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88).

Den diskursiva praktiken granskar hur texten är producerad samt hur den konsumeras. I denna studie kommer konsumtionen inte att vara fokus, fokus kommer ligga på hur texten är producerad. Winther Jørgensen och Phillips (2000:85) nämner begreppet *interdiskursivitet*, genom att undersöka interdiskursiviteten i en producerad text identifierar man vilka diskurser texten bygger på, det går även att se om texterna som undersöks bygger på andra texter. Det finns hög eller låg grad av interdiskursivitet. Låg grad av interdiskursivitet innebär när det är diskurser som redan finns och är producerade, hög grad av interdiskursivitet innebär en förändring av diskurser i samhället (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

I den sociala praktik-dimensionen sätter Fairclough (2003) diskurserna i ett större socialt sammanhang, diskursen sätts i förhållande till andra diskurser och till icke-diskursiva områden. Den sociala praktiken kartlägger även de reproduktioner som den diskursiva praktiken producerar med ett maktperspektiv och vilka konsekvenser det medför (Bergström & Boréus, 2012).

Machin & Mayr (2012:165) presenterar även hur man kan studera texter genom att se hur exempelvis medier övertygar läsaren med abstraktion, i en kritisk diskursanalys undersöks vilka metaforer som används och vilken retorik språket har. När man använder sig av metaforer pratar man exempelvis om ett subjekt genom att referera till något annat som kan vara mer bekant. Användningen av metaforer är ett sätt att beskriva världen på utan att behöva använda ett explicit språk (Machin & Mayr, 2012:13).

5.3 Urval och avgränsning

Det empiriska materialets urval består av sju nyhetsartiklar från Aftonbladet och Expressen. Artiklarna publicerades mellan 2015-2017, den angivna tidsperioden har valts då ämnet börjades uppmärksammas i media 2015, hade jag bestämt mig för att analysera en annan tidsperiod hade det inte funnits några nyhetsartiklar om mitt valda ämne. De två tidningarna jag har valt, Expressen och Aftonbladet, nämns som kvällsmedier. Aftonbladet är en socialdemokratisk kvällstidning, 2016 hade de 3,5 miljoner läsare dagligen. Expressen är en liberal kvällstidning, 2017 hade de 2,7 läsare varje dag. De är två av Sveriges största nyhetsmedier (NE, 2017). Aftonbladet och Expressen valdes eftersom det är två av de största tidningarna i Sverige med miljontals läsare och jag ville analysera två tidningar som når ut till många i samhället. En kvällstidning är lösnummerförsåld tabloidtidning med inriktning på sensationella nyheter, bilder, sport och nöjen (NE, 2017). Strömbäck (2008) framhåller att morgon- och kvällstidningar utgör två åtskilda kategorier. Kvällstidningarna å ena sidan anses fokusera mer på underhållning och sensationer. Morgontidningarna å andra sidan fokuserar mer på nyheter som berör sociala, politiska, ekonomiska och kulturella områden i samhället (Strömbäck, 2008). Det finns en diskussion om kvällstidningarnas pålitlighet, enligt Novus (2016) är det bara var tionde svensk som har förtroende för kvällstidningar, men trots det har kvällstidningarna flera miljoner läsare.

Jag använde mig främst av Mediearkivet via universitetet för att hitta relevanta nyhetsartiklar om det valda ämnet "Marockanska gatubarn", målet var att hitta artiklar som behandlar marockanska gatubarn så mycket som möjligt. I sökningen använde jag mig även av begrepp som jag trodde skulle behandla ämnet, exempelvis "marockanska barn", "nordafrikanska barn" och "ensamkommande

gatubarn från Marocko”. Jag har använt mig av ett målstyrt urval gällande bortsorteringen av vissa nyhetsartiklar. Ett målstyrt urval innebär enligt Bryman (2008) att välja ut enheter med direkt hänvisning till forskningsfrågor som har formulerats.

I mitt första urval samlade jag cirka 20 artiklar från Expressen och Aftonbladet. Totalt efter att jag sorterade bort krönikor, debattartiklar, kulturartiklar samt artiklar som nämnde samma saker bestod det empiriska materialet av cirka 15 nyhetsartiklar. Eftersom jag i studien skulle göra en diskursanalys som bygger på närläsning (Bergström & Boréus, 2009), valde jag bort ytterligare några artiklar, anledningarna till detta var för att några artiklar inkluderade gatubarn från andra länder, de valdes då bort eftersom studien fokuserar på de marockanska gatubarnen. Jag valde även bort några på grund av brist på tid för att göra en bra närläsning. Urvalet resulterade då i sju nyhetsartiklar, fyra artiklar från Expressen och tre artiklar från Aftonbladet. Urvalet av nyhetsartiklar i analysen av respektive tidning är ojämn i analysen, några förekommer oftare än andra eftersom några artiklar är längre vilket gjorde att jag kunde ta många citat från samma artikel.

Tidigare forskning har jag hittat i databaserna Supersök och Proquest som jag har tillgång till via Göteborgs Universitet, samt genom att söka i referenslistor på liknande C-uppsatser och vetenskapliga artiklar. ~~Jag har valt att ta med svensk och internationell forskning från perioden 2000-2017 (UPPREPNING).~~ Den internationella forskningen är främst från europeiska länder, anledningen till detta är för att kontexten inte ska skilja sig avsevärt mycket från min studie som berör marockanska gatubarn i ett europeiskt land. Sökord som jag använde för att hitta artiklar på engelska var ”critical discourse analysis” eller ”discourse analysis” i samband med ord som ”unaccompanied children”, ”refugees”, ”illegal immigrants” och ”migration”. Jag sökte först på engelska artiklar som handlade om kritisk diskursanalys av marockanska gatubarn i media men hittade inte något och fick därför använda andra sökord. Jag hittade exempelvis artiklar som handlar om hur rumänska gatubarn framställs i media.

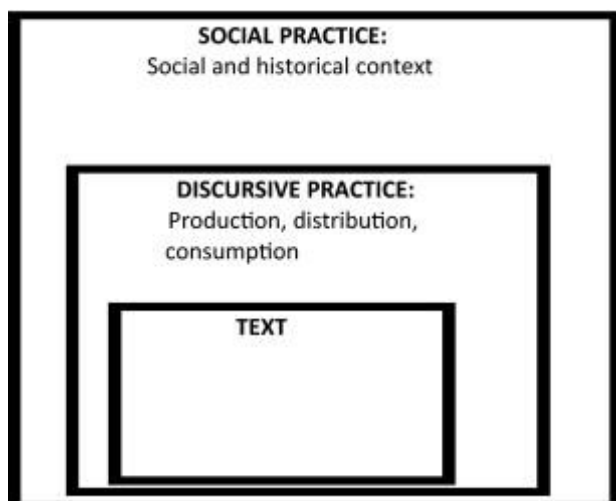
När jag inriktade mig på svensk forskning och använde jag mig av sökord som “marockanska gatubarn”, ”ensamkommande barn” och “marockanska barn” samt

”diskurs” ”kritisk diskursanalys”. Tidigare svensk forskning om marockanska gatubarn var svårt att hitta, särskilt studier som handlade om medias framställning av dem. Jag valde därför att söka efter diskursanalyser av “ensamkommande barn” i media, det resulterade i fler artiklar att välja mellan, men endast C-uppsatser som jag i samråd med min handledare valt bort i min studie. I C-uppsatser som behandlade diskursanalyser om ensamkommande gatubarn i media använde jag mig av den tidigare forskningen i de artiklarna. I de C-uppsatserna hittade jag vetenskapliga artiklar som var relevanta för min undersökning, exempelvis studier som handlade om medias framställning invandrare och hur de påverkar samhällets åsikter om invandrare.

5.4 Analysprocessen

Bryman (2011:523) har presenterat olika steg i hur man går tillväga vid kodning av kvalitativ data. Jag läste igenom nyhetsartiklarna ett flertal gånger för att få en överblick över empirin och antecknade viktiga iakttagelser och kommentarer. Genom att läsa de valda artiklarna flera gånger fick jag en bild av de mest förekommande porträtteringar i artiklarna genom att dess delar kodades utifrån de mest förekommande kategoriseringar och begrepp om marockanska gatubarn. Syftet med kodningen var att belysa de porträtteringar som framställs om marockanska gatubarn. De porträtteringar som hittades i kodningen har jag valt att belysa i min studie, de är; marockanska gatubarn som *kriminella*, *missbrukare*, *offer och besvärliga*. Det är även viktigt att nämna de nackdelar som finns med kodningen (Bryman, 2011). Jag har valt ut olika citat och textutdrag som empiri, från större artiklar. Genom att inte ha med hela artiklar och bara textutdrag innebär att jag inte belyser hela den sociala kontexten texten är skriven i (Bryman, 2011:523). Syftet med uppsatsen är dock inte att redovisa hela nyhetsartiklar, min avsikt är att visa vilka porträtteringar som går att finna i dem.

För att hitta de citat och textutdrag jag skulle ha med i analysen började jag med att närläsa de artiklar jag hade valt ut. Jag strök sedan under ord och citat som visade på porträtteringar och samlade alla under kategorier i ett dokument. För att analysera texten i artiklarna om marockanska gatubarn har jag använt mig av figuren nedanför som visar Faircloughs tredimensionella modell för kritisk diskursanalys (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:74).

Första steget i den tredimensionella analysen, textens egenskaper, fokuserade jag på det lingvistiska i nyhetsartiklarna där jag undersökte främst modalitet och transivitet i texterna (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Jag fokuserade på nyhetsartiklarnas egenskaper och beskrivningar, vad och vem som beskrevs och utelämnades samt hur den särskilda beskrivningen av marockanska gatubarn porträtteras. Jag undersökte även förklarandet av förhållandet mellan diskursen och sammanhanget - varför de marockanska gatubarnen skildras som de gör. I textanalysen tittade jag även efter metaforer (Machin & Mayr, 2012). Jag har även tittat på sensationalismen i texterna. Det är vanligt av media att använda sig av sensationalism för att dra uppmärksamhet till en artikel exempelvis genom att använda sig av exempelvis en överdriven rubrik (Chandler & Munday, 2011).

Under *andra steget*, den diskursiva praktiken, fokuserade jag på hur diskurserna om marockanska gatubarn som reproduceras. Jag analyserade de produktioner med begreppet interdiskursivitet som innebär vilka diskurser som texterna bygger på och om de bygger på texter om marockanska gatubarn som producerats tidigare. Diskurser om marockanska gatubarn var svåra att finna i tidigare studier men jag fann andra som berörde liknande ämnen exempelvis etniska grupper som porträtteras på liknande sätt i media (migranter från Rumänien eller framställningar av invandrare allmänt). Jag har även valt att använda mig av det *tredje steget* i Faircloughs tredimensionella modell, där jag studerade de produktionerna om marockanska gatubarn med ett maktperspektiv (Bergström &

Boréus, 2012). Diskurserna som jag fann i empirin analyserades även med kritisk teoretiska perspektiv, de jag har valt är stigma, postkolonial teori och socialt problem som diskuteras i tredje frågeställningen.

Jag valde kritisk diskursanalys som metod då jag kritiskt ville granska nyhetsartiklar, vilket jag ansåg att den kritiska diskursanalysen passade utmärkt för. Analysmetoden har däremot inte alltid varit helt lätt att förstå då kritisk diskursanalys är en komplicerad och tidskrävande metod. Den tredimensionella modellen är en komplex analysmetod då analysen kräver närläsning av artiklar som tar långt tid, jag fick därför på grund av brist på tid begränsa antal artiklar från 20 till 7 nyhetsartiklar. Tidsbristen har gjort att min empiri inte består av så många artiklar som jag skulle vilja analysera för att visa en mer nyanserad bild av porträtteringar av marockanska gatubarn. Winther Jørgensen & Phillips (2000:93) lyfter även upp kritik mot Faircloughs tredimensionella modell, de menar gränserna mellan den diskursiva analysen och analysen av den sociala praktiken inte görs tydliga. Vidare menar de att det är svårt att veta vilka teorier som kan samsas med den kritiska diskursanalysen då Fairclough inte belyser analysmetoden i förhållande till andra teoretiska riktningar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:93).

5.5 Validitet och reliabilitet

Bryman (2011:352) exemplifierar att det är viktigt att specificera termer och metoder i kvalitativa studier för att få en valid och reliabel forskning. Enligt Johansson & Liedman (1993) omfattar reliabilitet noggrannheten i mätförfarandet, samt om studien kan upprepas utan att resultatet blir annorlunda. Validitet går ut på att göra en bedömning om de slutsatserna är giltiga och i vilket mått slutsatsen ger trovärdighet (ibid, 1993).

Bryman (2011:351) belyser hur pass relevanta begreppen validitet och reliabilitet är för kvalitativa studier. Bryman förklarar att validitet främst används i studier av numeriska data. Därför bör kvalitativa studier bedömas utifrån andra kriterier än kvantitativa studier (Bryman, 2011:352). Begreppen tillförlitlighet och äkthet utgör ett alternativ till det som validitet och reliabilitet står för. Tillförlitlighet är en uppsättning av fyra kriterier; trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en

möjlighet att styrka och konfirmera studien (Bryman, 2011:354). Med dessa kriterier kan man förutsätta att studien visar en pålitlig bild av den sociala verkligheten (Bryman, 2008:354)

Min studie undersöker nyhetsartiklar mellan åren 2015-2017. Begränsningen av studiens tidsperiod påverkar resultatet, hade jag valt att studera mediernas framställning av marockanska gatubarn för tio år sedan hade resultatet i min studie blivit annorlunda. Resultatet hade även kunnat se annorlunda ut om jag studerade dagsmedier och inte kvällsmedier som jag gör i min studie. Något mer som hade påverkat studiens resultat hade även varit om jag studerade porträtteringar av marockanska gatubarn i exempelvis högerextrema nyhetsmedier. Resultatet i studien utgår även från mina tolkningar av nyhetsartiklarna i kvällspressen, trots att jag försökt att inte låta personliga värderingar och åsikter påverka tolkningen är studien ändå färgad av mina värderingar. Enligt Bryman (2011:43) är en forskning som styrs av subjektiva faktorer mer vanlig i dagens forskning särskilt de kvalitativa.

Sammanfattningsvis har jag för att öka studiens tillförlitlighet i min studie haft som mål att utförligt beskriva de olika momenten som material, analysmetod, tillvägagångsätt och teorier. I analysen har jag presenterat citat och textutdrag utan att ändra dem för att läsaren ska kunna få en tydligare inblick i mina tolkningar. Det ökar inte bara trovärdighet, det gör det även möjligt för att någon annan ska kunna göra en liknande studie (Bryman, 2011:354).

5.6 Etiska reflektioner

Enligt Vetenskapsrådet (2002) finns det fyra centrala begrepp inom forskning för att skydda individer. De beskrivs som *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Informationskravet handlar om att forskaren ska informera undersökningsdeltagare om villkoren och uppgiften i sitt deltagande. Det är viktigt att informera om undersökningens syfte samt vara tydlig angående att deltagandet är frivilligt. Samtyckeskravet innebär samtycke ska inhämtas från undersökningsdeltagare och i vissa fall även undersökningens förälder. Angående konfidentialitetskravet förklarar Vetenskapsrådet (2002) att forskaren bör värna om undersökningsdeltagares

integritet, därför bör både forskare och deltagare skriva under om tystnadsplikt. Personuppgifter om de som deltar i undersökning bör inte lämnas ut på grund av sekretess. Det sistnämnda kravet, nyttjandekravet, syftar på att undersökningsdeltagarnas uppgifter endast får användas i forskningsändamål.

Gatubarn är en utsatt grupp i samhället (Andersson & Swärd, 2007) och därför kan det finnas ett tungt vägande skäl att forska om dem, men eftersom studiens empiri inte samlas in med hjälp av intervjuer har Vetenskapsrådets krav inte varit så aktuella. Informationen som samlats in via nyhetsartiklar är redan offentlig för allmänheten men jag har ändå valt att behandla dem på ett konfidiellt sätt så mycket som möjligt och inte ta med några efternamn i studien. Dock går detta enkelt att hitta eftersom nyhetsartiklarna finns tillgängliga för alla på nätet och är lätta att söka upp, konfidentialitetskravet blir därmed inte fullt uppnått.

Andersson & Swärd (2007) lyfter fram att "utsatta barn" är ett svårforskat område ur ett forskningsetiskt perspektiv. De förklarar vidare att genom att studera de utsatta så kan vi lära oss mer om samhället i stort som exempelvis dolda värderingar och tankemönster. Synen på människovärde och livsvillkor kan belysas, samt hur det är att ha en utsatt position i en västerländsk välfärdsstat (ibid, 2007). Bryman (2008) nämner Statement of ethical practices och SRA:s Ethical guidelines som föreskriver att forskare ska försöka minimera negativa konsekvenser för undersökningsdeltagarna. De som deltagarna tillskrivs i forskning kan de ta till sig, en känsla av att framstå som någon man inte vill vara i sina egna eller andras ögon (Nyström, 2012). De som studeras kan alltså få ännu en starkare känsla av utsatthet och utanförskap av att bli forskade om, därför vill jag tillägga att jag vill framställa medias porträttering av marockanska gatubarn ur ett kritiskt perspektiv då det skapar särskilda bilder av dem i relation till omgivningen.

6. Empiri och analys

I presentationen av analysen inleder jag med textdimensionen där jag presenterar de fyra mest förekommande porträtteringarna av marockanska gatubarn i nyhetsartiklarna, vilket besvarar första frågeställningen. Jag har valt att fokusera på att analysera de mer illustrativa texterna. För att presentera de fyra porträtteringarna av marockanska gatubarn har jag valt att inkludera citat och textutdrag i analysen. Porträtteringarna har jag delat upp i fyra olika teman för att tydliggöra hur medierna väljer att porträttera marockanska gatubarn. De teman jag fann var marockanska barn som kriminella, marockanska barn som missbrukare, marockanska barn som offer och marockanska barn som besvärliga.

Efter textdimensionen kommer jag sedan besvara frågeställning nummer två med den diskursiva praxisdimensionen. I sista avsnittet av kapitlet kommer jag slutligen belysa den sociala praxisdimensionen samt redogöra för porträtteringarna med ett kritiskt teoretiskt perspektiv.

6.1 Hur porträtteras marockanska gatubarn i artiklarna?

Genom en textanalys kan man enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000) kartlägga hur diskurserna förverkligas textuellt. I detta avsnitt kommer jag göra det med hjälp av Faircloughs begrepp modalitet och transivitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I detta avsnitt framgår det tydligt hur kvällsmedierna skapar kategoriska porträtteringar om de marockanska gatubarnen genom att beskriva dem i ett kriminellt sammanhang men också att de är missbrukare, offer och besvärliga. Kategoriseringar som media exponerar för mediekonsumenterna skapar normer kring vad som anses vara rätt och fel (Johansson, 2006).

Brune (2006) nämner att kategorin invandrare kan nämnas i två dimensioner, invandrare som kollektiv och invandrare som individ. De marockanska gatubarnen och även marockaner i allmänhet beskrivs i kollektiva sammanhang men blir i nyhetsartiklarna också individualiserade. Brune (2006) förklarar att invandrare som kollektivt begrepp är en abstrakt samhällsgrupp och avser täcka en mycket heterogen grupp. När invandrare personifieras i media är det svårt att generalisera och stereotypifiera gruppen (ibid, 2006)

Marockanska barn som kriminella

Marockanska barn framställs som kriminella i en kontext där rån och stöld ingår. I citatet nedanför beskriver Expressen hur några marockanska gatubarn rånar en 80-årig kvinna med våld mitt på dagen:

Ett par i 80-årsåldern utsattes för rånförsök vid *lunchtid* en måndag, vid Björns trädgård. Kvinnan fick mindre skador efter att flera pojkar *omringat* henne och försökt rycka en guldkedja från halsen, *så pass hårt* att hon föll. [...]. Och det är *bara en del av alla brott* som polisen säger sig kunna knyta till marockanska gatubarn de senaste veckorna. (Expressen 2017-08-05)

Machin & Mayr (2012:32) förklarar innebörden av ordkonnotationer som dessa, ordkonnotationer är ett val av språk som framför olika budskap och påverkar tolkningen av språket. I citatet där journalisten beskriver hur en 80-åring blir rånad kan väcka starkare reaktioner än om medierna endast hade skrivit “ett par” och inte parets ålder. Äldre ses som en utsatt grupp i kriminella kontexter gällande stöld, rån och misshandel. En annan ordkonnotation är att brottet skedde vid lunchtid, en tid som för vissa är en säker tid på dygnet, det är även ett sätt för tidningen att göra de marockanska gatubarnen till ett större hot. Expressen skriver även att detta bara är en del av alla brott, som ger ut en bild till läsaren att det är något som sker ofta. Ordkonnotationer som dessa hjälper till att placera dessa händelser i särskilda diskurser om kriminalitet (Machin & Mayr, 2012).

Valet av språk kan även göra skillnad mellan olika klasser av koncept, genom exempelvis ordmotsättningar som gammal och ung. Machin & Mayr (2012:39) förklarar begreppet strukturella motsättningar, det är ord som kan innebära skillnader från kvaliteterna av sina motsatser utan att dessa öppet anges. Det är inte alltid det är påtagligt vem som är “god” eller “ond” i en text men i denna kontext är det en tydlig opposition mellan den “gode” 80-åringen å ena sidan och de “onda” marockanska pojkarna å andra sidan. Det är i flera artiklar om de marockanska gatubarnen där medierna väljer att ta upp mildare brott som “rånförsök” och mindre våldsbrott, vilket enligt Brune (1998) lyfts fram i större skala om de har utförts av invandrare än om det hade varit en svensk.

I följande citat är det en marockansk ungdom som befinner sig på en lekpark där de marockanska gatubarnen brukar umgås. Han beskriver vilka det som ligger bakom de uppmärksammade stölderna den perioden:

De som ligger bakom stölderna de senaste veckorna är unga killar, som inte har varit här länge. *De vet* inget annat. *De vill* bara ha para (pengar) och droger, säger en av grabbarna. (Expressen 2017-08-05)

Påståendet om att de som ligger bakom stölderna är unga killar presenteras alltså som en sanning i detta citat. Jag har analyserat ovanstående citat med hjälp av Faircloughs begrepp "modalitet i form av sanning", vilket innebär att jag har granskat om den som skrivit texten instämmer helt med sitt påstående och om texten presenteras som en bestämd kunskap och som sann (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88). Det framgår även att de stjälar därför att de vill ha pengar och droger, något som också presenteras som sanningar. Ytterligare något som är viktigt att lägga märke till är hur det i artikeln är ett marockanskt barn som får komma till tals, journalisten framställer honom som "en av grabbarna". En sanning som presenteras av en av "De" (gatubarnen) kan förstärka stereotypifieringen som skapas när läsarna får genom att läsa om marockanska gatubarn i negativa diskurser. När medier skapar en bild av de marockanska gatubarnen med negativa diskurser ökar de inte bara klyftan mellan "Vi" och "De", det ökar även människors rädsla gentemot "De" (Löwander, 1998).

I följande citat är det en polis som Expressen har intervjuat. Polisen pratar om "barnen" och syftar på de marockanska gatubarnen, polisen nämner även de som är offer för de marockanska gatubarnens gärningar.

Ibland har vi nästan bara kunnat åka och släcka bränder, och åka på larm där de här har farit fram. Sen förstår *alla vettiga människor* att det här inte är en bra miljö för de här barnen, *men i vår roll måste vi fokusera på brottsoffren*. (Expressen 2017-08-05)

Detta citat visar en hierarkisk kategorisering. Polisen beskriver hur de marockanska gatubarnen är offer eftersom de är gatubarn och befinner sig i en riskfylld miljö, men hävdar det är viktigare för polisen att lägga fokus på brottsoffren. En tydlig konstruktion av "Vi" (brottsoffren) och "De" (de avvikande, marockanska gatubarn). Machin & Mayr (2012) framhåller att det är

vanligt inom brottsrapportering i media att skapa ett "De" för att visa att förövaren inte är som "Vi". I citatet ovanför finns det inslag av strukturella motsättningar i texten (Machin & Mayr, 2012:42), eftersom det via språket som används blir tolkningen av de marockanska barnen som "onda" och brottsoffren som "goda" och att de som polisen nämner som brottsoffer är mer värda att fokusera på trots att det gäller barn i utsatta situationer.

Ordkonnotationer som "alla vettiga människor" kan konstruera en bild av de marockanska gatubarnen som "ovettiga" då de befinner sig i den farliga miljön. En annan viktig punkt är att belysa vad som innebär med en farlig miljö. Barnen beskrivs oftast i miljöer som lekparker, shoppingcenter och buss/tågstationer, som för "normen" inte vanligtvis innebär en farlig miljö. En tolkning av vad Expressen menar är en farlig miljö är bilden av att de marockanska gatubarnen själva skapar sig den farliga miljön som de befinner sig i.

I citatet nedanför talar en annan polis om de marockanska gatubarnen, det som framstår här är att han inte talar om barnen som "barn" utan som personer.

Man kanske måste fundera över lagstiftningen så att *man* kan låsa in de här personerna. *Våra* lagar är inte anpassade för *unga som kommer från utlandet* och begår grova brott. (Expressen 2017-08-03)

De marockanska gatubarnen framställs som "unga från utlandet som begår brott" och det han säger kan tolkas som att han menar att "De" inte passar in i "vårt" samhälle, då han påstår att de inte är värda samma rättigheter som till exempel en svensk. Något som även framgår i texten är Sveriges oförmåga att arbeta med ungdomar från andra länder som begår brott, som kan tolkas som en diskursiv diskriminering genom språkbruk eftersom den tar sig i uttryck i texten när det påstås att barnen, "De", inte passar in i Sverige (Boréus, 2004). Pronomen som "man" används också, det är ett opersonligt pronomen för att beskriva en obestämd person eller grupp av personer. Det är ospecificerat vad polisen menar med "man", det kan betyda hela samhället eller bara poliskåren. Ett obestämt pronomen som "man" kan även användas av nyhetsmedier för att producera deras egna idéer som våra idéer (Machin & Mayr, 2012).

En annan slags form av kriminalitet som framställs i följande citat är att de marockanska gatubarnen säljer droger. Citatet kommer från en av poliserna som

tidningen har intervjuat, vilket ökar trovärdigheten i artikeln då polisen anses vara en pålitlig källa:

Nu sitter det några killar där uppe, säger Christian Frödén och pekar mot muren. De sitter och hänger, *som tonåringar gör*, men *det langas också hasch* ibland.[...] Men gör vi inget åt det här så kommer det bli kvar *vuxna killar som suger in yngre i den här verksamheten. Det kommer att bli en större subkultur*, säger han. (Expressen 2017-08-05)

I detta citat från Expressen framgår andra slags ordkonnotationer (Machin & Mayr, 2012), journalisten har tagit med ett citat där polisen beskriver de marockanska pojkarna som helt vanliga tonårspojkar, detta anser jag kan sätta de marockanska pojkarna i en kontext där de inte är så avvikande men samtidigt som de beskrivs som avvikande då de langar hasch.

I citatet framgår det hur marockanska gatubarn kommer att bli en större subkultur, även här blir begreppet modalitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) relevant då det presenteras som en sanning eftersom det framgår att ”det kommer att hända”. I citatet används även pronomen som ”Vi”, i om ”Vi” inte gör något åt ”det här”. När pronomen som ”Vi” och ”De” används i media kan de alliera läsaren med eller mot särskilda tankemönster (Machin & Mayr, 2012). De marockanska gatubarnen konstrueras inte bara som kriminella men också som ett hot och att ”Vi” måste göra något åt ”De”. De marockanska gatubarnen framställs upprepade gånger som ett hot för samhället. När de beskrivs som ett hot och att ju äldre de blir ju mer problematiska är de för samhället, kan skapa en känsla av kuslighet och obehag hos läsaren mot de marockanska gatubarnen (Brune, 1998).

I följande text är det ett vittne som journalisten har intervjuat, vittnet påstår i citatet att hon sett pojkarna vara påverkade av droger samt stjäla:

I en restaurang i området arbetar Zerina om kvällarna. *Hon har sett de marockanska gatubarnen stjäla och vara påverkade av droger* (Expressen 2017-08-05)

Citatets påståenden kan tolkas med begreppet modalitet i form av sanning (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). De påståenden som framförs är att kvinnan har sett pojkarna stjäla och vara påverkade droger, två påståenden som presenteras som sanningar. Enligt Brune (2004) är det en slags makthierarki att använda sig

av olika källor för att leverera olika typer av vetande. I citatet har expressen valt att ta med en person som jobbar i området där de marockanska gatubarnen befinner sig. Att använda sig av olika aktörer fungerar som ett sätt att ge uttryck för en önskad opinion, som ett stöd för den linje som nyhetsmediet driver. Flera källor i en artikel kan styrka det pressen vill framföra, att de marockanska gatubarnen är kriminella och tar droger (Brune, 2004).

I följande citat framhävs de marockanska barnen som kriminella, men i mycket våldsamma kontexter:

Det handlar om *stöld* och *narkotikabrott*. Men även om *våldsbrott*. Fyra marockanska pojkar *misstänks* för en *gruppvåldtäkt av en ung kvinna* vid Stadsgårdskajen i Stockholm i början av september (Aftonbladet 2015-10-07).

Medierna skriver inte direkt ut att de är våldsamma och farliga men skapar en sådan bild hos läsaren genom att skriva i artiklarna att de marockanska barnen bär på vapen, att de är misstänkta för våldtäkt kombinerat med att de är narkotikapåverkade. När medier skriver ”misstänkts” tyder på låg modalitet då det inte presenteras som en sanning (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Kategoriseringar som de jag presenterat påverkar samhällets syn på marockanska barn (Cheragi, 2015). När barnen beskrivs som kriminella, missbrukare och våldsamma av svenska pressen skapar de hysteri och stigmatisering kring marockanska gatubarn av allmänheten. Nohrstedt & Camauër (2006) lyfter att svenska medier skapar en Vi och De-inledning när de förknippar invandrare med negativa företeelser såsom brott och våldsamma handlingar. Ett tydligt exempel i ovanstående citat som kan analyseras med transivitet (Machin & Mayr, 2012) är när journalisterna skriver att fyra marockanska pojkar misstänks för våldtäkt. Det framkommer att de marockanska pojkarna är ansvariga aktörer för handlingen, vilket gör dem till uttalad agent. I texten går det även att se vem som har gjort vad mot vem och hur. Det beskrivs som en gruppvåldtäkt mot en ung kvinna, vilket kan skapa starka reaktioner hos läsaren då det som framförs blir mer verkligt, då de finns en förövare, ett offer och ett våldsamt brott (ibid, 2012).

I nästa citat beskriver journalisten hur polisen har gripit sex misstänkta barn, här nämns barnens ålder upprepade gånger i en mening.

Bara under en enda natt i juli greps sex misstänkta barn, alla under 15 år och enligt ett yttre befäl i tjänst bland annat en 9-åring beväpnad med knogjärn.

(Aftonbladet 2017-08-27)

Machin & Mayr (2012:78) menar att journalisters betoning av att de är barn kan skapa sympatikänslor hos läsaren eftersom barn förknippas med oskyldighet och sårbarhet. Att använda begreppet barn i nyhetsartiklar kan vara en dramatisering av media för dra till sig läsare eftersom det är en ovanlig företeelse att 9-åringar i Sverige ingår i kriminella sammanhang, detta kallas även för sensationalism (Chandler & Munday, 2011). Dock kan det vara dubbla budskap när det gäller marockanska gatubarn, Brune (2004) menar att i en ”Vi och De”-kontext är ”De” något som ”Vi” inte är. Det jag menar är att sympatikänslor som uppstår när det gäller marockanska gatubarn inte troligtvis blir lika starka som om de hade varit ett svenskt barn.

I nedanstående citat beskriver Expressen en våldsamt handling som utförs av ett marockanskt gatubarn som de skrivit ut namnet på. Det framförs här att ungdomen är beväpnad med både järnrör och kniv, han påstås även vara drogpåverkad och våldsamt.

Där går Samir till attack igen och slår sitt offer till marken med ett järnrör. Polisen larmas och tar upp jakten, som leder tillbaka mot köpcentrumet. Narkotikapåverkad, med tröjan nedsmetad av offrets blod och en blodig kniv i fickan, grips han strax intill en känd elektronikaffär. (Expressen 2017-01-21)

Valet av språk i detta citat är dramatiskt då journalisten har använt ordet ”blod” och blodigt” upprepade gånger, här blir begreppet sensationalism ännu en gång relevant. Sådana dramatiska och våldsamma framställningar skapar negativa associationer till marockanska gatubarn. I citatet går det även att läsa att ungdomen Samir har vapen som järnrör och en kniv på sig, vilket konstruerar barnet som ett större hot och som farlig. I detta citat framgår ungdomens namn, vilken enligt (Machin & Mayr, 2012:81) är ett sätt att humanisera människor i exempelvis media. De menar att det är viktigt att belysa vilka som kollektiviseras och vilka som individualiseras. I detta fall behöver det inte betyda att Expressen

vill humanisera ungdomen, eftersom ungdomen beskrivs som förövare av en våldsam akt. Brottet personifieras till ungdomen vilken ger läsaren en mer hotfull och verklig bild av förövaren, vilket resulterar i en slags avhumanisering (Machin & Mayr, 2012:81).

Johansson (2006) nämner att invandrare kan nämnas i två dimensioner, invandrare som kollektiv och invandrare som individ. Individualiseringen av marockanska gatubarn är svårare att generalisera och stereotypifiera (Johansson, 2006). Samir konstrueras därför i detta fall en egen individ, dock hör han fortfarande till ”De” eftersom han beskrivs som hotfull.

Missbrukare

Nedanstående texter exemplifierar hur barnen på olika sätt benämns och konstrueras i en diskurs av ”missbrukare”. De marockanska gatubarnen konstrueras som missbrukare utifrån författarnas upplevelser samt andra aktörer som upplevt eller anser dem vara det. Droger som nämns är inte bara hasch men också tyngre droger. Medierna kopplar deras marockanska ursprung med haschbruket då Marocko är en stor importör av hasch. För att styrka bilden av marockanska gatubarn som drogmissbrukare har aftenbladet och expressen intervjuat olika aktörer, så som ett av barnens ”gode män” och polisen som arbetar med de marockanska gatubarnen.

I följande citat intervjuar expressen en marockansk ungdom på platserna där de marockanska gatubarnen brukar befinna sig:

De unga killarna har blivit dumma i huvudet av alla droger, säger en av grabbarna och skakar på huvudet. (Expressen 2017-08-05)

Att de marockanska gatubarnen ”har blivit dumma i huvudet” presenteras som en sanning (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Det framgår även att det är en av grabbarna som uttalar sig, vilket kan stärka bilden av marockanska gatubarn som missbrukare och problematiska för det svenska samhället, eftersom det är någon som tillhör den omtalade gruppen. Här beskylls de marockanska barnens omtalade brott på drogerna och skulden läggs på de yngsta.

I följande två citat skriver Expressen sina tolkningar av de marockanska gatubarnen i en park:

Expressen har gått i de marockanska gatubarnens fotspår och mött de omtalade barnen, *höga* i en lekpark. [...]Det *luktar hasch*. Andra röker vanliga cigaretter. (Expressen 2017-01-21)

Flera av dem *ser inte ut att ha kommit in i tonåren*, men ändå ligger haschröken tät runtom dem *-ögonen är blanka*. (Expressen 2017-08-05)

Expressen säger att de har sett barnen höga i en lekpark samt att det luktar hasch och att de ser påverkade ut vilket tyder på hög modalitet i texten. Modalitet i form av sanning som presenteras i citatet är exempelvis genom att säga "de är höga" istället för att säga vi anser dem vara narkotikapåverkade som skulle vara en mer subjektiv modalitet (Winther Jørgensen & Phillips 2000:87). Expressen skriver även att det luktar hasch, vilket kan stärka "sanningen" i texten. I ena citatet framgår det även av barnen ser ut att vara yngre än tonåringar, vilket kan förvåna läsaren då barn vanligtvis inte är den grupp som uppmärksammas i media för att vara missbrukare. Ytterligare något som styrker modaliteten i texten är att ögonen på ungdomarna är blanka, det stärker påståendet om att barnen röker hasch.

Marocko är en enormt stor producent av hasch *så killarna därifrån har* med det sen barnsben. *De flesta har brukat hasch* på ett eller annat sätt. (Expressen 2017-03-12)

I ovanstående framgår det att Marocko är en stor producent av hasch, slutsatsen av detta i citatet blir att de flesta marockanska killarna har brukat hasch sedan barnsben eftersom de är från Marocko. Det är en mycket tydlig och hård konstruktion av marockanska gatubarn som missbrukare, Expressen använder inte några siffror eller fakta som stärker detta uttalande. Citatet bidrar även till en generalisering av marockaner i media då det framförs att alla marockanska "killarna" har brukat hasch. Machin & Mayr (2012) menar att en sådan generalisering av människors ursprung kan ge tidningen en rasistisk lutning trots att Expressen väljer att distansera sig från rasism. Det är också tydligt att det presenteras som en objektiv modalitet eftersom de skriver att de har med det sedan barnsben som om det vore en sanning (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Offer

Marockanska gatubarn porträtteras som offer på olika sätt, exempelvis genom att de framställs som utsatta och utnyttjade. I nyhetsartiklarna har porträttering av marockanska barn som offer skapats genom att till exempel intervjua människor som vittnat om barnens situation. De marockanska gatubarnen beskrivs som offer i både individuella och kollektiva termer. Det är svårare för medierna att generalisera marockanska gatubarn om barnet blir personifierat exempelvis genom att skriva ut namn på dem (Brune, 2006).

Nohrstedt (2006) förklarar även att de finns olika sätt att tolka porträttering av ”offer” på. Det ideala offret konstrueras som passiva och tysta och anses vara värdiga vårt medlidande. Marockanska gatubarn som offer beskrivs inte i nyhetsartiklarna som passiva och tysta, istället beskrivs de som ett hot, våldsamma, farliga, kriminella och drogpåverkade. Eftersom de inte tillhör det ”ideala offren” känner de som tar del av artiklarna medlidande gentemot gruppen istället för medkänsla (Nohrstedt, 2006). Nohrstedt (2006) förklarar att medkänsla med ”offer” skapas om offren anses vara jämbördiga subjekt och ingår i den kollektiva gemenskapen som finns här, exempelvis ”svenskar”. Medlidande å andra sidan riktas mot dem som inte ingår i den kollektiva gemenskapen, det är en känsla av att vara vittne till offrens lidande (ibid, 2006). I detta fall är marockanska gatubarn medlidandets objekt och enligt Nohrstedt (2006) underordnas de som mindre betydelsefulla eftersom svenskar inte delar några egenskaper med dem. Att konstruera de marockanska gatubarnen som offer är inte heller att konstruera dem som ”Vi”, Brune (2006) menar att de istället blir ett tudelat ”De”, de marockanska gatubarnen som hotfulla och som offer.

I följande citat beskrivs de som offer eftersom de riskerar att utnyttjas av kriminella. Det framgår även i texten att en pojke som de namngivit som Mohamed har gjort dåliga saker för att överleva.

Samtidigt är de marockanska pojkarna själva offer som riskerar att utnyttjas av tyngre kriminella. Jag gjorde dåliga saker för att överleva, säger Mohamed, som kom ensam till Sverige som 16-åring. (Aftonbladet 2015-10-07)

Det framgår i citatet att ungdomen heter Mohamed, vilket tyder på en individualisering av barnet, men i meningen kollektiviseras marockanska gatubarn också genom att de beskrivs som offer eftersom de riskerar att utnyttjas av kriminella (Brune, 2006). Ungdomen menar att han gjorde dåliga saker för att överleva, men i texten framgår det inte vad ”dåliga saker” innebär. I kontexten kan det betyda kriminella handlingar som rån och stöld. Aktionerna beskrivs även som en överlevnadshandling, vilket bidrar till en konstruktion av pojken som ett offer. Att ”De” beskrivs som offer kan väcka känslor av sympati hos majoritetsbefolkningen, eftersom de också benämns som barn. Hade de varit vuxna hade konstruktionen av denna grupp som våldsam skapat en större hotbild hos allmänheten. I samma citat framgår det ett påstående om att de unga marockanska gatubarnen riskerar att utnyttjas av tyngre kriminella, detta är ett sätt att skapa rädsla hos läsaren genom att skapa en bild av att de marockanska gatubarnen kan bli ett ännu större hot än den som de framställer i nutid. Det framgår även att Mohamed har gjort dåliga saker för att överleva, vilket kan förändra publikens medlidande mot ungdomen eftersom ett ”idealt offer” är passivt (Nohrstedt, 2006).

Följande citat beskriver Aftonbladet de marockanska gatubarnens situation som gatubarn:

Enligt Patrick Ungsäter, chef för Gränspolisens polismästare i region Stockholm, sover *barnen* i källarutrymmen, ödehus eller hos bekanta. *Risken är stor* att de blir *utnyttjade* eller hamnar i *grov kriminalitet*. (Aftonbladet 2015-10-07)

I denna framställning porträtteras de marockanska gatubarnen som offer, porträtteringen sker genom att beskriva deras utsatta situation som gatubarn, vad det innebär att vara det och vilka risker det finns. I citatet beskrivs de som barn vilket kan skapa medkänsla hos läsaren. Valet att beskriva de som ”barn” och inte ”personer” påverkar hur läsaren tolkar texten (Machin & Mayr, 2012:32). Aftonbladet skriver även att de riskerar av att fara illa som gatubarn, i texten framgår det att det finns en stor risk att det händer. Budskapet som framförs här att majoriteten av barnen kommer att fara illa, en tolkning av en sådan ordkonnotation av läsaren kan bidra till en starkare konstruktion av de marockanska gatubarnen som offer.

I följande citat är det en person som arbetar i området som de marockanska barnen befinner sig som beskriver de marockanska gatubarnen:

De har hjärtan *som alla andra*. De är bara utsatta. Vad ska de göra annat än att råna? Jag tycker inte att det är deras fel att de lever så här. De gör det för att de måste. (Expressen 2017-08-05)

Till skillnad från de tidigare porträtteringarna är denna porträttering av marockanska gatubarn som offer en mer human porträttering. I ovanstående citat har journalisten tagit med ett citat i artikeln som förklarar att de marockanska gatubarnen "har hjärtan som alla andra". I en "Vi" och "De"-kontext försöker journalisten här representera de marockanska barnen som "Vi" istället för "De". I citatet framgår det också att de marockanska barnen rånar eftersom de inte har andra val, en möjlig effekt på läsaren kan då bli att råandet som de marockanska gatubarnen förknippas med blir mer begripliga (Machin & Mayr, 2012). I citatet nämns pronomen som "De" upprepade gånger, som kan användas för att alliera läsaren med eller mot särskilda tankemönster (Machin & Mayr, 2012). I denna kontext blir "De" en kollektiv benämning på "de marockanska gatubarnen", i detta fall kan det vara ett sätt att porträttera de marockanska gatubarnen som offer och utsatta barn.

Samma person fortsätter beskriva de marockanska barnens situation, här beskrivs det varför de marockanska barnen är i Sverige och deras framtidsdrömmar.

Det är en strategi, att röra sig dit där man tror att det finns möjligheter. De vill ofta bli snickare eller elektriker, bilda familj och skicka hem pengar. Att stjäla är enbart en strategi för överlevnad. (Expressen 2017-08-05)

Konstruktionen av de marockanska gatubarnen som offer är tydlig även i citatet ovanför. Likaså här finns det en mer humaniserande konstruktion, personen beskriver att "De" ofta vill arbeta som hantverkare och att de vill bilda familj. Att det beskrivs som en sanning ger även texten hög modalitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Det kan tolkas som att barnen egentligen strävar efter ett liv enligt "normen" till skillnad från det avvikande liv som de lever just nu. Att de migrerat till Sverige från Marocko beskrivs som en strategi, men vad för slags strategi är inte

specificerat. Det kan innebära att det är en strategi att de kommer ifrån fattigdomen, men också ett bättre liv än livet som gatubarn i hemlandet. Att stjäla beskrivs också som en överlevnadsstrategi. Kolonialismens påverkan på de mindre dominerande områden i världen och människorna där är påtaglig i de marockanska barnens situation, de vill komma ifrån fattigdomen för att få det bättre i det ”rika, välfungerande” väst. I samma text framgår det dock att så inte är fallet, därför att de tvingas till kriminalitet och utsatthet även i ett västerländskt land som Sverige.

Besvärliga

De marockanska gatubarnen porträtteras som besvärliga genom att det på olika sätt påstås hur de inte tar emot den hjälp som Sverige ger dem. Porträtteringen av de som besvärliga sker genom att skriva i artiklarna hur de rymmer från boenden och från polisen, har olika identiteter, inte uppger rätt ålder och håller sig undan från myndigheter. Många av de marockanska gatubarnen kommer från ett tidigare utsatt liv i hemlandet där vissa haft ett liv som gatubarn sen de var väldigt små. Gatubarn får inte bara utstå de faror som finns ute på gatan, de blir även stigmatiserade av samhället på ett liknade sätt som de porträtteringar jag presenterat i tidigare avsnitt, de benämns som tjuvar, missbrukare bland annat. De gatubarn som levt på gatan från tidig ålder har tagit del av stigmatiserade identitetsföreställningar om dem som råder i samhället; de känner sig missaktade, misstrodda och vanärade. Stigmatiseringen får dem att leva på ett visst sätt och de känslor av skam och förnedring som tillkommer påverkar barnens följande utveckling (Scheff och Starrin, 2002).

I följande citat är det en politiker som beskriver de marockanska gatubarn som besvärliga för samhället eftersom det inte går att kontrollera de:

De vill inte söka asyl och lever i samhällets utkant, eller håller sig undan för polis och andra, då är det inte lätt att skicka tillbaka dem och inte heller lätt att kontrollera dem. Och det är svårt för oss att bli effektiva i hur vi söker upp dem, säger Wallström (Aftonbladet 2016-09-07).

Texten har hög modalitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000) då det är flera sanningar som presenteras. Det som beskrivs som sanningar är att ”De” marockanska gatubarnen inte vill söka asyl och att de håller sig undan för polisen

och ”andra”. En konstruktion som skapas av texten är att de inte vill söka asyl, vilket kan tolkas som att de marockanska gatubarnen vill fortsätta leva ett utsatt liv på gatan. Det framgår även att det inte är lätt att kontrollera de marockanska gatubarnen och skicka tillbaka dem. Det framgår inte i nyhetsartikeln var de ska skickas tillbaka men det kan tolkas som att de ska skickas tillbaka till hemlandet Marocko.

Följande citat visar på en tydlig konstruktion av vad som anses besvärligt:

Vi har ett nära samarbete med socialen, de gripna överlämnas till dem (*eftersom de uppger att de är minderåriga*). Men de kommer tillbaka till gatan direkt. Kväll efter kväll griper vi samma personer. Vi kör dem ibland långa sträckor till LVU-hem men de avviker direkt och sticker tillbaka hit och grips för nya brott. (Expressen 2017-08-03)

Det framgår att insatser som utförts inte leder till någonting då barnen hamnar på gatan igen efter att de grips. I texten framgår det även att ”de uppger att de är minderåriga” vilket kan tolkas som att de marockanska gatubarnen inte talar sanning om sin ålder. Ovanstående citat kan tolkas med modalitet och i detta fall i form av sanningar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Sanningarna som presenteras är att de marockanska barnen inte vill söka asyl, de lever i samhällets utkant, de vill inte vara en del av samhället och de håller sig undan för polis. Konsekvensen av dessa handlingar blir att det blir svårt att skicka tillbaka ”Dem” och kontrollera ”Dem”. Det bidrar till en konstruktion av dem som besvärliga för det svenska samhället, och texten skapar en konstruktion av att ”Vi” inte kan hjälpa ”Dem”. En sådan bild som sänds ut till läsaren skapar negativa åsikter om marockanska gatubarn (Brune, 1998).

I följande citat beskriver en polis de marockanska gatubarnen med hjälp av metaforer:

Vi måste ha helt *andra glasögon* på oss för att förstå *de här barnen*, för de *lever ur hand i mun*. De vill inte vara en del av samhället. De kan ha tio olika identiteter och namn, och vill inte bli registrerade utan *segla under radarn*. (Aftonbladet 2017-08-27)

Första metaforen som presenteras är ”andra glasögon” för att förstå ”Dem”, vilket kan tolkas som att polisen måste arbeta med de marockanska gatubarnen på andra sätt än vad de vanligtvis gör, eftersom de ses som annorlunda och avvikande. Nästa metafor är att de ”lever ur hand i mun”, vilket kan tolkas som att de marockanska barnen lever för dagen, inte tänker så mycket på framtiden samt konsekvenserna av deras agerande. Sista citatet i texten är ”segla under radarn”, det innebär att man håller sig gömd utan att dra till någon uppmärksamhet eller finnas i något register. Metaforer beskriver någonting i termer av något annat som det inte är och påverkar hur vi ser på världen (Bergström & Boréus, 2012:354). I detta citat används metaforer för att beskriva ett samhällsfenomen, alltså de marockanska gatubarnen.

Även här är det en hög grad av modaliteter. Uttalanden som presenteras som sanningar i denna text om de marockanska gatubarnen är att de lever ur hand i mun, de vill inte vara en del av samhället och att de inte vill bli registrerade. En mindre hög grad av modalitet är när det i texten står ”De kan ha”, det innebär att påståendet inte är lika starkt och sant och kan ge mindre trovärdighet (Winther Jørgensen & Phillips 2000). Det är även en stark generalisering av marockanska gatubarn att påstå att de inte vill vara en del av samhället, utan att nämna några fakta eller bevis. Genom att generalisera skapas kollektiva identiteter, det beskrivs av Winther Jørgensen & Phillips (2000:107) som en gemensam identitet, som exempelvis marockanska gatubarn.

6.2 Vilka diskurser om marockanska gatubarn kan urskiljas?

I analysen är de marockanska gatubarnen porträtterade genom negativa diskurser, de mest förekommande är: marockanska gatubarn som kriminella, marockanska barn som missbrukare, marockanska barn som offer och marockanska barn som besvärliga. Positiva porträtteringar av de marockanska barnen är sällan presenterade i nyhetsartiklarna. De gånger de marockanska gatubarnen inte presenteras som kriminella, brottsliga eller missbrukare är genom diskurser som offer och besvärliga som också ingår i en negativ kontext. Diskurserna är staplade på varandra på olika sätt. Det beskrivs exempelvis att anledningen till att de begår brott är för att de är offer eftersom andra människor som tvingar dem till brottsliga handlingar, samt att de tvingas stjäla eftersom de inte har några pengar och bor på

gatan. Orsakerna till att diskurserna om marockanska gatubarn är nedsättande är inte bara strukturella och historiska, det är även medias sätt att skapa uppmärksamhet till sina artiklar. Dramatiseringen av händelser för att locka uppmärksamhet i exempelvis media beskrivs som sensationalism (Chandler & Munday, 2011).

Målet i detta avsnitt är att analysera den diskursiva praktiken genom att studera hur texten är producerad, jag kommer att analysera detta med hjälp av begreppen hög och låg interdiskursivitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Diskurser som kriminella, missbrukare, våldsamma är diskurser som har mycket genomslagskraft i medierna och som ofta används i nyhetsartiklar som handlar om utlandsfödda (Winther Jørgensen & Phillips, 2000; Brune, 2006). Att nedsättande diskurser ofta används i media påvisades även i Cheregis (2015) studie om diskurser om rumänska migranter, där diskurser om migranterna placerades i en negativ kontext.

Något som tidigare blivit uppmärksammat av Brune (1998:38) är att dokumenteringen av invandrare kommer från polisens verksamhetsområde, det stämmer överens med diskursordningen i de artiklarna jag studerat där majoriteten av källorna var poliser som intervjuades, detta tyder också på låg interdiskursivitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). De marockanska gatubarnens bakgrund och eventuella behov av en fristad diskuteras inte i nyhetsartiklarna, Brune (1998:38) förklarar att detta är en form av avindividualisering eftersom marockanska gatubarn i nyheterna beskrivs utan någon annan historia än att de söker sig till ett rikt land. Avindividualiseringen av marockanska gatubarn i nyhetsartiklarna tycks också ha en låg interdiskursivitet för i de tidigare studierna benämns inte migranternas bakgrund och anledning till emigrationen från sina hemländer till väst. I nyhetsartiklarna porträtteras de marockanska gatubarnen i två dimensioner, som kollektiv och individ, detta har påvisats i tidigare studier om hur nyhetsmedier har konstruerat invandrargrupper. Enligt Johansson (2006) är det ett lättare sätt för medier att problemstämpla en abstrakt samhällsgrupp, t.ex. marockanska gatubarn som kollektiv och svårare att generalisera individer. Marockanska gatubarn som individer går också att finna i nyhetsartiklarna, dock i avsevärt mindre omfattning (Johansson, 2006).

Liknande de tidigare studierna porträtteras etniska grupper som marockanska gatubarn i misskrediterade och nedvärderande diskurser som kriminella, missbrukare och besvärliga, vilket tyder på att mina empiriska resultat visar på en reproduktion, och användning, av samma typ av diskurser, likt de resultat vi redan kan se i den tidigare forskning som har gjorts. Att diskurserna inte har förändrats gällande etniska minoriteter tyder på en låg interdiskursivitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Diskurserna används på samma sätt som tidigare och producerar liknade stereotypiseringar och stigmatiseringar som påvisats i tidigare studier.

6.3 Hur kan vi förstå den porträtteringen som kommer fram utifrån ett kritiskt teoretiskt perspektiv?

I analysen har jag presenterat att diskurserna om de marockanska barnen som finns är kriminella, missbrukare, offer och besvärliga. Det framkom även att den diskursiva praktiken har låg interdiskursivitet då medierna fortsätter att reproducera diskurser som "kriminella" och "besvärliga". Med hjälp av den tredimensionella modellens sociala praktik kommer jag i detta avsnitt analysera hur diskurserna om de marockanska gatubarnen upprätthåller bilden av invandrare som samhällsproblem och som upphov till samhällsproblem. Analysen sätter sätter därmed diskurserna om marockanska barn i ett större socialt sammanhang och sätter diskurserna i förhållande till andra diskurser och till icke-diskursiva områden (Bergström & Boréus, 2012; Bryman, 2008). Analysen i form av diskursernas koppling till social praxis kartlägger även de reproduktioner som den studerande texten producerar med ett maktperspektiv (Bergström & Boréus, 2012). Jag kommer även problematisera medias porträtteringar av marockanska gatubarn med kritiskt stigma- och postkolonial teori.

Munier och Stretmo (2013) belyser att anledningen till att barn migrerar beror på historiska och strukturella faktorer och hur de samverkar. De förklarar att ekonomiska och strukturella skillnader mellan länder skapar flyktningsincitament. Beslutet att migrera kan vara barnets eget men kan också vara familjens, så att barnet kan skicka pengar tillbaka till familjen. De marockanska barnen hamnar på gatan i marockanska storstäder då familjerna inte har råd att försörja dem. Enligt

uppgifter kommer de till Sverige i hopp om att de ska få ett bättre liv, de vill komma ifrån gatan i Marocko där de riskerar att utnyttjas på olika sätt (Migrationsverket, 2013). De marockanska gatubarnen har en bild av Europa som en räddning, då de ser det lyckade livet i Europa på teve och sociala medier (Wagner, 2017).

Många har kommit till Sverige på grund av krig, förföljelse och fattigdom och det är något som särskilt blivit uppmärksammat i media under olika diskurser. Sverige ingår i diskursen Västvärlden, det innebär att Sverige är en av de delarna i världen som har kommit att dominera. Många väljer därför att migrera till Sverige, ett land där de tror att de kan få ett bättre liv utan krig, förföljelse och fattigdom vilket är en konsekvens av kolonialismen som lagt grunden till dagens ojämlika värld, där västvärlden fortsätter dominera över den fattiga världen (NE, 2017, Ytterligare referens).

Kulturella identiteter som ”marockanska gatubarn” som skapas i en postkolonial kontext är problematiska förklarar Brune (2004:36) eftersom det finns maktojämlikheter mellan koloniatör och den koloniserade. ”De Andra” är de koloniserade som kommer till Väst, i detta fall marockanska gatubarn, de blir underordnade i media genom att konstrueras med negativa diskurser som kriminella, missbrukare, våldsamma och offer. Nyhetsmedier presenterar hur situationen med de marockanska barnen ser ut och tillskriver dem egenskaper som beskrivs som sanningar, detta innebär en maktojämlikhet eftersom media, oftast representerade av vita journalister, får beskrivningsmakten om de marockanska gatubarnen (Brune, 1998). Beskrivningen som media gör av de marockanska gatubarnen innebär en maktojämlikhet menar (Brune, 2004) då den legitimerar koloniatörens övermakt i kriterier som t.ex. handlar om kompetens och moral. ”De Andra”, i detta fall marockanska gatubarn, underordnas då de saknar viktiga egenskaper som anses normativa i Väst som skulle möjliggöra en jämlik relation (ibid, 2004). De marockanska gatubarnen porträtteras som annorlunda jämfört med svenskar när det till exempel framgår att Sveriges lagar inte är anpassade för barn som kommer från utlandet för att göra brott (Expressen 2017-08-03)

Marockanska gatubarns bakgrund och eventuella behov av en fristad diskuteras inte i nyhetsartiklarna. Brune (1998:38) förklarar att bristen på information om barnens mänskliga rättigheter och bakgrund är en form av avindividualisering eftersom de i nyheterna beskrivs utan någon annan historia än att de söker sig till ett rikt land, på det sättet konstrueras de även som ”de Andra”. Media bär ett stort ansvar för reproduktionen av negativa föreställningar av “de Andra” (Brune, 2006). Det är vanligt att de etniska minoriteterna som marockanska gatubarn nämns av media i sammanhang av problem, vilket är betydelsefullt för de som tar del av media eftersom det påverkar deras åsikter och skapar rasistiska åsikter (Soydan, 2010). Reproduktionen av marockanska barn som något negativt kan ske genom att ge utrymme åt negativa uttalanden i artiklarna, till exempel att någon hävdar att de inte hör hemma i Sverige (Löwander, 1998). En sådan stigmatisering av marockanska gatubarn påverkar inte bara samhällets syn på dem, det påverkar även hur de marockanska gatubarnen ser på sig själva (Goffman, 1972). Stigmatiseringen av marockanska gatubarn skulle kunna vara det Goffman (1972) förklarar som ”tribala stigmat”, det som avser en person som är avvikande från omgivningen på grund av etniskt ursprung. Konsekvenser av att de marockanska barnen blir stämplade som en stigmatiserad grupp är att de lär sig av att leva som en stigmatiserad grupp och anpassar sig ut efter det, genom att till exempel fortsätta leva ett kriminellt liv och bo på gatan (Scheff och Starrin, 2002). Många av de marockanska gatubarnen har levt som gatubarn sedan de var små, de känslor av stigmatisering och identitetsföreställningar de har utsatts för, bildar enligt Goffman (1972) mönster som påverkar deras utveckling.

Att medierna upprätthåller negativa åsikter av de marockanska gatubarnen är inte bara ett resultat av koloniseringen, det är dessutom en maktteknik, eftersom det är via språket som makt når människor (Payne, 2008). Löwander (1998) menar att nyhetsmedier fortsätter reproducera, förstärka och rättfärdiga bilden av invandrare som ett problem genom att de beskrivs i misskrediterande och nedvärderande diskurser och att de inte får komma till tals på ett jämbördigt sätt. Media skapar sociala kategorier som “marockanska gatubarn” via språket i nyhetsartiklarna. De sociala kategorierna kan diskriminera de som ingår i den kategorin genom att de tillskrivs avvikande egenskaper som “kriminella” och “besvärliga” (Börjesson & Rehn, 2009). De nedsättande kategorierna kan även skapa en negativ

verklighetsbild hos samhället av marockanska gatubarn eftersom verkligheten skapas av kategoriseringar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Sammanfattningsvis menar jag att diskurser om marockanska gatubarn som skapas av media visar på en reproduktion av negativa diskurser om etniska grupper. Diskursordningen visar på inte bara på en maktojämlikhet, där media konstruerar de marockanska gatubarnen som hotfulla utan visar också på en stigmatisering av de som grupp. Medier ifrågasätter inte strukturella och historiska koloniala samband som kan förklara varför de söker sig till Sverige i första hand. Maktojämlikheten framgår i att de marockanska gatubarnens bakgrund och livssituation inte nämns i lika stor omfattning som deras kriminalitet och missbruk till exempel. Vår uppfattning, förståelse och kunskap om de marockanska gatubarnen blir influerade av de negativa porträtteringar som media skapar. Marockanska gatubarn har därför kommit att bli ett socialt problem som kräver sociala och politiska ingripanden.

7 Slutsats och diskussion

Studiens syfte är att granska hur Expressen och Aftonbladet har konstruerat marockanska gatubarn från 2015-2017 med en kritisk diskursanalys.

Frågeställningarna besvaras med hjälp av den tredimensionella modellen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Första frågeställningen besvaras med en textanalys, frågan avser hur marockanska gatubarn porträtteras i artiklarna. De porträtteringar som empirin visade är marockanska gatubarn som kriminella, missbrukare, offer och besvärliga. Marockanska gatubarn porträtteras som kriminella i kontexter av rån, snatteri, våld och drogförsäljning. De beskrivs som hotfulla, farliga och att de ingår i kriminella nätverk som är organiserade av äldre "landsmän".

Porträtteringen av de som missbrukare görs genom att de beskrivs som haschrökande, drogberoende ungdomar som brukar droger offentligt.

Marockanska gatubarn som offer porträtteras genom att de beskrivs som utsatta, utnyttjade och att de inte har några andra valmöjligheter i sitt liv. De marockanska gatubarnen porträtteras vidare som besvärliga i kontexten att de inte tar emot den hjälpen den får av myndigheter i Sverige, att de gömmer sig för myndighetspersoner samt rymmer från boenden som de placeras på.

Andra frågeställningen behandlar vilka diskurser som går att urskilja i texten med den diskursiva praktiken, där jag studerar hur artiklarna är producerade. Analysen gjordes med hjälp av begreppen hög och låg interdiskursivitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). För att ta reda på diskursernas produktion jämfördes artiklarna med tidigare studier och relevant litteratur om ämnet. Nedsättande diskurser om etniska grupper som marockanska gatubarn fortsätter reproduceras i exempelvis media vilket tyder på låg interdiskursivitet i diskursordningen.

Tredje frågeställningen ifrågasätter porträtteringen av marockanska gatubarn utifrån den postkoloniala teorin och stigma-perspektiv. I analysen berörs vidare den sociala praktiken, där jag har kartlagt de reproduktioner som den studerande texten producerar med ett maktperspektiv. En maktojämlighet framgår eftersom medier som har en stor makt väljer att konstruera en grupp med mindre makt i negativa diskurser utan att förklara varför deras situation ser ut som det gör, exempelvis genom att förklara historiska och strukturella samband som kan förklaras av postkolonial teori. Kolonialism styr fortfarande det moderna samhället och är en anledning till att samhället är ojämlikt, samt att vissa platser i världen dominerar. Av den anledningen väljer människor att migrera till länder i västvärlden. Diskursordningen som råder om de marockanska gatubarnen stigmatiserar de som grupp genom att de generaliseras i media och skapa ett ”Vi” och ”De”, vilket har konsekvenser på hur människor ser på de Andra och på hur de ser på sig själva samt deras utveckling.

En fördjupning av min studie hade varit att göra en visuell textanalys av nyhetsartiklarna där man studerar bilder som media har med i artiklar för att porträttera marockanska gatubarn, på grund av tidsbrist fick jag lägga det åt sidan, men jag hade gärna sett det i framtida forskning. Ytterligare ett förslag för framtida forskning som jag inte kunde genomföra på grund av brist på tid, är att analysera fler artiklar för att få en mer övergripande bild medias porträttering av marockanska gatubarn, samt jämföra morgonpressen med kvällspressens porträtteringar. I mitt urval har jag exempelvis valt bort krönikor och debattartiklar, hade jag haft med det i min analys hade möjligtvis andra porträtteringar av marockanska gatubarn framkommit och gett min studie ett

annorlunda resultat. I min undersökning visar jag alltså inte hela bilden av hur marockanska gatubarn porträtteras i de två största kvällsmedierna.

Det finns även en diskussion i samhället om vilka etniciteter som är mer värda att få asyl än andra, i framtiden skulle jag vilja se forskning på hur dessa hierarkier framställs i exempelvis media. Framställs marockanska gatubarn i media som mindre värda att få stanna kvar i Sverige eftersom de inte flyr från krig? Är fattigdom och utsatthet på gatan inte tillräckliga asylskäl för en nioåring? Avslutningsvis undrar jag vad poängen är med att ta upp barnens ursprung i media är. Enligt Brune (1998:44) tas nationalitet och etnisk tillhörighet i medier upp som ett faktum och omnämmandet kan tänkas ge ett förklaringsvärde. Generaliseringen av marockanska gatubarn motiverar till diskriminering och social exkludering av alla marockanska barn. Jag hade velat se i framtida forskning hur framställningen av marockanska gatubarn påverkar samhällets bild av alla marockaner.

Exkluderingen och nedsättningen av marockanska gatubarn som speglas i nyhetsartiklarna är något jag uppmärksammat mycket genom studien. Det är tydligt att journalistiken i nyhetsartiklarna är exkluderande. Först och främst för att de väljer att ta upp barnens ursprung och göra "marockanska gatubarn" till en social kategori med egenskaper som kriminella, offer, missbrukare och besvärliga. Barnen porträtteras inte bara som barn, utan också som hot, problem och som avvikande. De har rätt att porträtteras med respekt som människor med rättigheter och drömmar, eftersom de i grunden är barn som far illa. De negativa porträtteringar av marockanska gatubarn diskriminerar även gatubarnen vilket går emot FN:s barnkonvention som svenska staten har skrivit under. Enligt Barnkonventionen ska alla barn i Sverige skyddas mot diskriminering (Unicef, 2009). När marockanska gatubarn beskrivs som hotfulla, farliga, beväpnade och påverkade av droger följer det krav på särskilda åtgärder och insatser av samhället än om de hade kallats för exempelvis utsatta eller traumatiserade barn. Diskurser som kriminella, missbrukare och våldsamma är diskurser som har mycket genomslagskraft, att till exempel skriva att en nioåring bär på knogjärn väcker sensation. Det förvånar mig hur medierna skriver om dessa barn, samt hur olika aktörer de intervjuat uttrycker sig om dem. Hade det varit svenska pojkar och en svensk nioårig pojke med knogjärn hade troligtvis diskurserna varit annorlunda,

eftersom svenska pojkar inte ses som ”de Andra”. Kvällsmedia använder dessa nedvärderande begrepp för de skapar uppmärksamhet åt artiklarna utan att reflektera vad porträtteringarna innebär för barnen. Avslutningsvis, när vi förhåller oss till utsatta personer som marockanska gatubarn, är det viktigt att tänka på hur vi blir påverkade av diskurser och konstruktioner av människor. Vi människor och särskilt myndigheter som arbetar med utsatta personer har en viktig roll i att ifrågasätta stigmatiserande diskurser.

Referenslista

- Andersson, G. & Swärd, H. (2007). *Barn utan hem: olika perspektiv*, Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G. & Boréus, K. (2012). *Textens mening och makt : metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys 3.*, [utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, K. (2005). Diskursiv diskriminering: en typologi. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 107(2).
- Brendler-Lindqvist, M., Larsson, J.-A. & Rädda barnen. (2004). *Att möta de ensamkommande barnen*, Stockholm: Rädda barnen.
- Brune, Y. (red.) (1998). *Mörk magi i vita medier: svensk nyhetsjournalistik om invandrare, flyktingar och rasism*. Stockholm: Carlsson.
- Brune, Y. (2004). *Nyheter från gränsen: tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*. Diss. Göteborg : Univ., 2004. Göteborg.
- Brune, Y. (2006). Den dagliga dosen. Diskriminering i Nyheterna och Bladet, i *Mediernas vi och dom – mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*, (SOU 2006:21).
- Bryman, A. & Nilsson, B., (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder 2.*, [rev.] uppl., Malmö: Liber.
- Börjesson, M. & Rehn, A. (2009). *Makt*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Camauer, L & Nohrstedt, A. S. (2006). *Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Edita Sverige AB
- Chandler, D., & Munday, R. (2011). Sensationalism. *A Dictionary of Media and Communication*, A Dictionary of Media and Communication.
- Cheregi, B. F. (2015). The media construction of anti-immigration positions: The discourse on the Romanian immigrants in the British press. *Revista Romana de sociologie*, 26(3/4), 279.
- David, M. & Sutton, C.D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Elmeroth, E. & Häge, J., 2016. *Flyktens barn : medkänsla, migration och mänskliga rättigheter 2.*, uppdaterade uppl., Lund: Studentlitteratur.

- Ensamkommande barn som försvinner - nulägesanalys [Elektronisk resurs]*. (2016). Länsstyrelsen i Stockholms län.
- Goffman, E. (1972). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Norstedts förlag
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*
- Franzén, M. (2005). I fråga om makt: diskurser, resurser och kontexter. *Samhällsproblem*. S. 85-127
- Goffman, E. (1972). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Norstedts förlag
- Johansson, I. & Liedman, S.-E. (1993): *Positivism och marxism*. Göteborg: Daidalos.
- Johansson, M. (2006). Husbondens röst i etnifierad lokalpress, i *Mediernas vi och dom mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*, (SOU 2006:21). Refererad i Amsenius (2009).
- Kamenova, D. (2014). *MEDIA AND OTHERING: HOW MEDIA DISCOURSE ON MIGRANTS REFLECTS AND AFFECTS SOCIETY'S TOLERANCE*. *Politické vedy*, (2), 170.
- Munier, K., Malmros, Å. A., & Stretmo, L. A. (2013). *Ensamkommande barns och ungas behov; en kartläggning*.
- Lag om god man för ensamkommande barn (2005:429)
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20050429.htm> ,Hämtad 2017-10-25.
- Lag om mottagande av asylsökande m.fl. (1994:137)
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19940137.htm> . Hämtad 2017-11-15.
- Leander, P. (2016). Barnrättsbyrån, *De oönskade – en rapport om de ensamkommande marock-anska barnen i Sverige*. Bon Relations.
- Löwander, B. (1998). Rasism i verkligheten och i nyheterna. *Mörk magi i vita medier / Ylva Brune*, red. (S. 85-96).
- Machin, D., & Mayr, A. (2012). *How to do Critical Discourse Analysis*. London: Sage.
- Meeuwisse, A. & Swärd, H. (2002). Perspektiv på sociala problem - några positioner. *Perspektiv på sociala problem*. (S. 97-108).
- Migrationsverket. (2013). *Utsatta barn i Marocko*, Lifos 30802.
- Nair, P. (2013). *Postcolonial theories of migration. The encyclopedia of global human migration*.
- Nationalencyklopedin, *Marocko*. <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/marocko>(hämtad 2017-11-23)

Nationalencyklopedin, *barnkonventionen*.
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/barnkonventionen> (hämtad 2017-11-15)

Nationalencyklopedin, *kvällstidning*.
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kvällstidning> (hämtad 2017-10-15)

Nationalencyklopedin, *frivillig social organisation*.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/frivillig-social-organisation> (hämtad 2017-10-18)

Nationalencyklopedin, *Aftonbladet*.
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/aftonbladet> (hämtad 2017-10-13)

Nationalencyklopedin, *ensamkommande barn*.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ensamkommande-barn> (hämtad 2017-10-18)

Nationalencyklopedin, *Migrationsverket*.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/migrationsverket> (hämtad 2017-10-18)

Nationalencyklopedin, *polisen*.
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/polisen> (hämtad 2017-10-18)

Nationalencyklopedin, *socialtjänst*.
<http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/socialtjänst> (hämtad 2017-11-15)

Nohrstedt, A.S. (2006). "Krigsjournalistiken och den strukturella diskrimineringen" I Camauer, Leonor och Nohrstedt Arne Stig (2006). (RED.) *Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Edita Sverige AB

Novus (2016). Rapport: *Media och journalistik*. <http://novus.se/wp-content/uploads/2016/02/7a41e82cd-43d20e6cfe4aaec507e18c0.pdf>.

Nyström, A i Kalman, H., & Lövgren, V. (2012). *Etiska dilemman : Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.

Payne, M. & Nilsson, B., 2008. *Modern teoribildning i socialt arbete 2.*, svenska utg., Stockholm: Natur & Kultur.

Sahlin, I. (2013). Sociala problem som verklighetskonstruktioner. I A. Meeuwisse, & H. Swärd (Red.), *Perspektiv på Sociala Problem* (Vol. 2:a omarbetade utgåvan, s. 129-149). Natur och kultur.

Scheff, T J. & Starrin, B. (2002). Skam och sociala band - om social underordning och utdragna konflikter. *Perspektiv på sociala problem*. S. 167-184

Schemer, C. (2012). The influence of news media on stereotypic attitudes toward immigrants in a political campaign. *Journal of Communication*, 62(5), 739-757.

Socialtjänstlagen (2001: 453). Hämtad den 15 november 2017 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

Sohlberg, Peter & Håkon Leiulfsrud (2000). Social ojämlikhet, sociala klasser och strukturperspektiv. I Ted Goldberg (red) *Samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur.

Soydan, H (2010) ”Migration”. I Ted Goldberg (red.): *Samhällsproblem*. Stockholm: Liber Förlag

Strömbäck, J. (2008) *På nyhetsmediernas agendor: En studie av hot och risker i det svenska nyhetsurvalet i morgonpress, kvällspress och TV* (Studier i Politisk Kommunikation 2008:18). Sundsvall: Demokratiinstitutet.

Sunesson, S. (2002). Sociala problem och samhällsbekymmer i historien. *Perspektiv på sociala problem*. (S. 54-72).

Vetenskapsrådet, (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisksamhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm.

Terrio, S. J. (2004). Migration, displacement, and violence: Prosecuting Romanian street children at the Paris palace of justice. *International migration*, 42(5), 5-33.

UNICEF Sverige (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.

Wikström, H. (2013). Ett postkolonialt perspektiv på sociala problem. A *Postcolonial Perspective on Social Problems*. In *Perspektiv på sociala problem*. 2nd ed. edited by A. Meuwisse and H. Swärd, 320-335.

Winther Jørgensen, M., Phillips, L. & Torhell, S.-E., 2000. *Diskursanalys som teori och metod*, Lund: Studentlitteratur.

Empiriskt material

Expressen. 2017-08-05. Johansson, F., *Polisens larm om de marockanska gatubarnen på Södermalm.*

<https://www.expressen.se/nyheter/polisens-larm-om-de-marockanska-gatubarnen-pa-sodermalm/>

Expressen. 2017-08-03. Lindsten, B. *Gatubarnen har lämnat Nordstan för Stockholm.*

<https://www.expressen.se/gt/gatubarnen-har-lamnat-nordstan-for-stockholm/>

Expressen. 2017-03-12. Svensson, B. *Skuggsamhället har blivit otroligt mycket tydligare på bara ett år.*

<https://www.expressen.se/nyheter/qs/valfard/skuggsamhallet-har-blivit-otroligt-mycket-tydligare-pa-bara-ett-ar/>

Expressen. 2017-01-21. Petersson, C. *Så lever de laglösa gängen som sprider skräck i Nordstan.*

<https://www.expressen.se/gt/sa-lever-de-laglosa-gangen-som-sprider-skrack-i-nordstan/>

Aftonbladet. 2015-10-07. Tagesson, E & Granlund, J. *Bor på gatan – och begår brott.*

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/krim/article21534242.ab>

Aftonbladet. 2016-09-07. TT. *Svårt för gatubarnen att återvända.*

<https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/inrikes/article23479480.ab>

Aftonbladet. 2017-08-27. Kazmierska, N. *Har vi gett upp de marockanska gatubarnen?*

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/02G5G/har-vi-gett-upp-de-marockanska-barnen>